

Aščić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Department of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:972690>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI

IVANA AŠČIĆ

BIBLIOTEKA VJEVERICA

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2017.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI

Ivana Aščić

BIBLIOTEKA VJEVERICA

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2017.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI
ODJEL ZA KROATOLOGIJU

IVANA AŠČIĆ

BIBLIOTEKA VJEVERICA

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: doc. dr. sc. Dubravka Zima

Zagreb, 2017.

Sadržaj

Sažetak	2
Summary	3
Uvod	4
Dječja književnost i nakladništvo	5
Dječja književnost	5
Nakladništvo	8
Nakladništvo u kontekstu polja dječje književnosti	10
Paratekst	12
Biblioteka <i>Vjeverica</i> (1957. – 1998.)	16
O nakladničkom poduzeću <i>Mladost</i> s naglaskom na djelovanje Grigora Viteza	16
O biblioteci <i>Vjeverica</i>	19
Uredništvo biblioteke <i>Vjeverica</i>	25
Cenzura i uredničke intervencije u nakladničkom nizu Biblioteka <i>Vjeverica</i>	29
Opis biblioteke <i>Vjeverica</i>	33
Zaključak	37
Bibliografija biblioteke <i>Vjeverica</i>	38
Razlike u kasnijim izdanjima biblioteke <i>Vjeverica</i>	63
Literatura	68

Sažetak

Tema ovoga rada je biblioteka *Vjeverica* (1957. – 1998) koja je bila središnji medij dječje književnosti u drugoj polovici 20. stoljeća. Upoznat ćemo se s pojmovima dječja književnost i nakladništvo kao i s pojmom parateksta dok ćemo se u nastavku teksta posvetiti nakladničkom poduzeću *Mladost*, njegovom prvom uredniku Grigoru Vitezu kao i Ani Kulušić i Veri Barić koje su nastavile urednički rad na nizu i nakon Vitezove smrti. Opisat ćemo nakladnički niz biblioteke *Vjeverica*, posvetiti se uredništvu biblioteke *Vjeverica*, ukazati na cenzuru i uredničke intervencije u istom dok ćemo na kraju rada priložiti bibliografiju biblioteke *Vjeverica* koja će uključivati popis svih naslova objavljenih u nizu te razlike u kasnijim izdanjima istog niza.

Ključne riječi: Biblioteka *Vjeverica*, nakladničko poduzeće *Mladost*, Grigor Vitez, dječja književnost, nakladništvo, paratekst, cenzura

Summary

The subject of this paper is the Biblioteka *Vjeverica* (1957 – 1998) which was the central medium of children's literature in the second half of 20. century. We will get acquainted with the concepts of children's literature and publishing as well as the term paratext, while we will continue to dedicate it to the publishing company *Mladost*, and his first editor Grigor Vitez as well as to Ana Kulušić and Vera Barić which continued editing work in series after Vitez death. We will describe publishing series of Biblioteka *Vjeverica*, dedicating it to editorial staff of Biblioteka *Vjeverica*, we will point to censorship and editing interventions in the same while we will enclose bibliography of Biblioteka *Vjeverica* at the end of the paper which will include list of all published titles in the series and the differences in the later releases of the same string.

Key words: Biblioteka *Vjeverica*, editing company *Mladost*, Grigor Vitez, children's literature, editing, paratext, censorship

Uvod

Tema ovoga rada je biblioteka *Vjeverica* (1957.-1998.) koju ćemo analizirati s nakladničkog, kulturološkog i dječje-književnog aspekta uključujući bibliografski opis. Budući da je biblioteka *Vjeverica* središnji medij dječje književnosti u drugoj polovici 20. stoljeća, naglasak će biti na njezinom kulturološkom i nakladničkom opsegu i doseg.

Rad će biti koncipiran u dva dijela. U prvom dijelu nastojat će se opisati pojam dječje književnosti, zatim ćemo se upoznati s osnovnim pojmovima nakladništva kao što su definicija nakladništva, odnos autora i nakladnika, nakladničko polje, sudionici nakladničke djelatnosti i sl., koliko će nam biti potrebno za razumijevanje i daljnje bavljenje ovim radom. Govorit ćemo o nakladništvu u kontekstu polja dječje književnosti pri čemu ćemo se osvrnuti na prve rasprave o njemu, početak objavljivanja dječjih knjiga te nakladničku djelatnost specijaliziranu za dječju književnost. Dotaknut ćemo se uloge knjižnica te cenzure u polju dječje književnosti kod nas. Na kraju ovoga dijela, kao svojevrsan zaključak o nakladništvu općenito te kao uvod u razmatranje nakladničkog niza biblioteka *Vjeverica*, ukratko ćemo objasniti pojam parateksta i njegovih elemenata te ih prikazati na *Vjeveričinom* izdanju naslova *Kućica sa crvenim šeširom* autorice Višnje Stahuljak iz 1974. godine.

U drugom dijelu ovoga rada posvetit ćemo se jednom od najznačajnijih i najdugovječnijih nakladničkih nizova, biblioteci *Vjeverica*. S tim u vezi, upoznat ćemo se i s izdavačkim poduzećem *Mladost* i prvim urednikom Grigorom Vitezom. Opisat ćemo ovaj nakladnički niz i ukazati na cenzuru i uredničke intervencije u istom. Na kraju ćemo priložiti i bibliografiju biblioteke *Vjeverica* koja će uključivati popis svih naslova objavljenih u ovom nizu te razlike u kasnijim izdanjima istog niza.

Dječja književnost i nakladništvo

Dječja književnost

Danas, u 21. stoljeću, okruženi mnoštvom knjiga za djecu koje su nam lako dostupne u izlozima različitih prodavaonica, u dječjim knjižnicama, pri samim knjižarama nakladnika specijaliziranih za djecu, kada izlaze mnogobrojni časopisi i novine za djecu, kada se snimaju i priređuju različite dječje emisije koje se emitiraju na televizijskim i radijskim programima, kada postoje dječja kazališta, izložbe i sajmovi, itekako smo svjesni postojanja dječje književnosti. Ipak, iščitavajući literaturu možemo vidjeti da su se kroz povijest vodile mnoge rasprave po pitanju postojanja i definiranja dječje književnosti. Tijekom povijesti se postojanje dječje književnosti dovodilo u pitanje iz različitih perspektiva premda su i tada postojali tekstovi koji su se pisali, objavljivali, čitali i prepoznavali kao dječja književost.¹ Krajem 20. st., kada se iz svih rasprava uvidjelo da dječju književnost nije moguće definirati na temelju nekog skupa zajedničkih značajki, dječja književnost se primarno nastoji definirati u kategorijama umjetničkog, a s obzirom na to da je u posljednjim desetljećima 20. st. „toliko procvata, načinila takav "bum" ... o njezinoj (je) egzistenciji gotovo i nepotrebno raspravljati“ (Diklić, Težak, Zalar, 1996: 5) pa tako i rasprave o postojanju dječje književnosti u tom periodu završavaju.²

Postoji nekoliko definicija kojima se nastojalo definirati i objasniti pojam dječje književnosti, a zadržale su se do danas. Mogli bismo krenuti od pojednostavljenih definicija da je dječja književnost „skup knjiga na policama dječjih knjižnica ili dječjih odjela u knjižarama“ ili da „ona obuhvaća knjige koje smo čitali u djetinjstvu“ ili pak „knjige koje ... danas čitaju djeca.“ (Hameršak, Zima, 2015: 13) Dječja književnost je „književnost namijenjena djeci“ (Crnković, Težak, 2002: 7). Pri tome autori Crnković i Težak polaze od toga da je dječja književnost u ovom kontekstu umjetnost riječi te da za nju vrijede sve odrednice kojima se književnost određuje kao umjetnost; djeca su ta koja se razlikuju od odraslih po svojem poimanju svijeta, krugu interesa, iskustvu i znanju i sl.; namjenjenost djetetu znači da privlači dijete svojom tematikom i odgovara djetetovim interesima.³ Ona je i „elementarna umjetnost riječi vezana uz dječji svijet.“ (Diklić, Težak, Zalar, 1996: 6)

¹ Hameršak, Marijana i Zima, Dubravka (2015) Uvod u dječju književnost, str. 56

² Isto, str. 54 -56

³ Crnković, Milan – Težak, Dubravka (2002) Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955. godine, str. 7-9

Pri definiranju dječje književnosti kao odrednicu možemo uzeti jednostavnost književnog teksta, prisutnost dječjih likova i junaka⁴, dok bi namijenjenost neke knjige djeci značilo da je knjigu napisao „dječji pisac“ svjesno je namjenjujući djetetu, da ju je izdao dječji nakladnik i da se u knjižarama i knjižnicama nalazi na policama na kojima su knjige namijenjene djeci⁵. No primjeri iz dječje književnosti pokazuju da tome ne mora biti tako, odnosno tekstovi dječje književnosti ne moraju biti jednostavni (npr. *Priče iz davnine*), a junaci ne moraju biti nužno djeca (npr. *Gulliver i Robinson*)⁶. Također, pisac ne mora biti „dječji“ niti svoje djelo svjesno namijeniti djeci jer su djeca ta koja će neku knjigu prisvojiti kao svoju iako nije prvotno bila namijenjena njima (npr. *Robinson, Tom Sawyer, Mali princ*)⁷ ili je odbaciti bez obzira što je bila namijenjena upravo njima.

Prema Crnkoviću, dječja književnost je dakle „posebni dio književnosti koji obuhvaća djela koja po tematici i formi odgovaraju dječjoj dobi (grubo uzevši od 3. do 14. godine), a koja su ili svjesno namijenjena djeci, ili ih autori nisu namijenili djeci, ali su tijekom vremena, izgubivši mnoge osobine koje su ih vezale za njihovo doba, postala prikladna za dječju dob, potrebna za estetski i društveni razvoj djece, te ih gotovo isključivo li najviše čitaju djeca.“ (Crnković, 1990:5- 6) Baš kao i književnost uopće, tako i dječja književnost ima svoje vrste. Isključivo dječje vrste su *dječja poezija, priče, romani i pripovijetke o djetinjstvu, igrokazi i slikovnice*, a ostale vrste, "granične", na granici dječje i odrasle književnosti, su *basne, romani i pripovijetke o životinjama, pustolovna djela, znanstveno-fantastična djela, historijski romani i pripovijetke, putopisna i biografska djela, stripovi*.⁸

Dječja je književnost dugi niz godina, pa nerijetko i danas, bila edukativne naravi, odnosno od nje se „često očekivalo da bude naglašeno edukativna“ (Hameršak, Zima, 2015:26). No, krajem 20. stoljeća pod jačanjem zahtjeva za umjetničkim, slabi utemeljenje dječje književnosti kao pragmatično-pedagoške, s primarno odgojnom funkcijom i inzistira se na definiciji dječje književnosti kao umjetnosti riječi.⁹ Pored umjetničkih vrijednosti, dječja književnost donosi i vrijednosti koje mogu „odgojno djelovati na pitanje morala, vjere, dobrog ponašanja, ljudskih odnosa... može proširiti znanje iz mnogobrojnih područja.“

⁴ Hameršak, Marijana i Zima, Dubravka (2015) Uvod u dječju književnost, str. 18-19

⁵ Crnković, Milan – Težak, Dubravka (2002) Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955. godine, str. 9

⁶ Hameršak, Marijana i Zima, Dubravka (2015) Uvod u dječju književnost, str. 18-20

⁷ Crnković, Milan – Težak, Dubravka (2002) Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955. godine, str. 10

⁸ Diklić, Zvonimir, Težak, Dubravka, Zalar, Ivo (1996) Primjeri u dječje književnosti, str. 6

⁹ Hameršak, Marijana i Zima, Dubravka (2015) Uvod u dječju književnost, str. 26-28

(Crnković, Težak, 2002: 12) Također, dječja književnost ima značajnu ulogu jer bogati, oplemenjuje i emocionalizira jedno veliko razdoblje ljudskog života.¹⁰

Što se tiče termina dječje književnosti, preteču istom nalazimo u 19. st. kada se „u odnosu na pojam školske knjige oblikuju pojmovi knjige za omladinu, knjige ili spisi za mladež.“ (Hameršak, Zima, 2015: 22) Danas se, uz pojam književnost za djecu koji ravnopravno egzistira, ipak uvriježio pojam dječja književnost jer je „savitljiviji i pogodniji s obzirom na razne funkcije u kojima se može naći u rečenici.“ (Crnković, 1996: 7)

Kao što smo mogli vidjeti, čvrste i jednoznačne definicije dječje književnosti nema niti ćemo je pronaći u suvremenoj literaturi. Ipak, prethodno navedeno bih mogla zaokružiti u stav da sve knjige koje djeca čitaju, u kojima uživaju, koje su napisane za djecu ili su ih djeca prisvojila te dostižu visoke književne i umjetničke standarde čine dječju književnost.¹¹ Dakako, smatram da je ona namijenjena i odraslima jer i sami se nerijetko sjećanjima vratimo u djetinjstvo i izvučemo poneku dječju knjige s police.

¹⁰ Diklić, Zvonimir, Težak, Dubravka, Zalar, Ivo (1996) Primjeri u dječje književnosti, str. 7

¹¹ Crnković, Milan – Težak, Dubravka (2002) Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955. godine, str. 8

Nakladništvo

U ovom poglavlju upoznat ćemo se s osnovnim pojmovima nakladništva kao što su definicija nakladništva, odnos autora i nakladnika, nakladničko polje, sudionici nakladničke djelatnosti i sl., koliko nam je potrebno za razumijevanje i daljnje bavljenje ovim radom.

Prema objašnjenju nakladništva u enciklopediji, ono je „djelatnost kojom djelo postaje dostupno javnosti, a uključuje pribavljanje i odabir rukopisa, uređivanje, grafičko-likovno oblikovanje, organizaciju tiskanja ili drugog oblika proizvodnje, promidžbenu djelatnost te raspačavanje.“¹² Nakladnik i autor usko su povezani i ovise jedan o drugom, osim ako se radi o vlastitoj nakladi. Ako se radi o beletristici, autor će najčešće ponuditi rukopis nakladniku ili pak nakladnik može naručiti rukopis određenog autora što je najčešće slučaj kada se radi o znanstvenim i stručnim radovima.¹³

Zakonima o autorskom pravu reguliran je status autora u društvu. Prvi takav zakon donešen je 1709. godine u Velikoj Britaniji, a stupio je na snagu 1710. godine.¹⁴ Nagli razvoj nakladništva i tiskarstva u 19. stoljeću uvjetovao je pronalaženje drugih načina povezivanja i zaštite autorskih prava čime je potkraj 19. stoljeća *Society od Authors* u Britaniji postala najvažnija institucija u svijetu knjige.¹⁵ Nakladnici se također udružuju i nastaju udruge nakladnika, na nacionalnoj i međunarodnoj razini, putem kojih ostvaruju svoja zakonska prava. U nakladništvu na svjetskoj razini djeluje Međunarodna udruga nakladnika (*International Publishers Association – IPA*) čija je zadaća zaštita autorskih prava i prava umnažanja te poticanje aktivnosti nakladničkih udruga, a na europskoj razini djeluje Europska federacija nakladnika (*Federation of European Publishers – FEP*) koja brine o autorskom zakonodavstvu i savjetovanju nakladnika u odnosu na autorska prava i dr.¹⁶ Danas, nositelj autorskog prava nakladničkim ugovorom prenosi pravo na umnožavanje i distribuciju djela na nakladnika koji se pak obvezuje da djelo objavi o svom trošku.¹⁷ Nakladnik je taj koji snosi financijsku i pravnu odgovornost za umnožavanje i distribuiranje djela.

Svaka knjiga mora imati određene podatke koji će nam jamčiti njezino podrijetlo, odnosno odgovoriti na pitanje tko je odgovoran za određeno izdanje. Te skupine podataka Jelušić naziva podacima o odgovornosti.¹⁸ Tako ćemo na naslovnoj stranici uglavnom pronaći

¹² Nakladništvo, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42840>

¹³ Jelušić, Srećko (2012) Ogleđi o nakladništvu, str. 43

¹⁴ Isto, str. 46

¹⁵ Isto, str. 48

¹⁶ Isto, str. 50-52

¹⁷ nakladništvo, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42840>

¹⁸ Jelušić, Srećko (2012) Ogleđi o nakladništvu, str. 87

ime autora i naslov knjige, u nekim slučajevima i naziv nakladnika i godinu izdanja. Na poleđini naslovne stranice nalazimo podatke koji čine impresum: logotip i naziv nakladnika, podatak o nositelju autorskog prava, ime urednika, podatak o prevoditelju, tiskari, podaci koje dodjeljuje bibliografsko sjedište, nazivi sponzora, imena lektora i korektora i sl.¹⁹ Podaci iz impresuma kod nekih se nakladnika nalaze na kraju knjige, u kolofonu iako se danas kolofon ne susreće baš često.²⁰

Već smo spomenuli da postoje dva načina na koja rukopis može doći do nakladnika no na putu do objave važan posrednik između autora, njegovog djela i čitatelja je nakladnik.²¹ Nakladnik je taj koji istražuje tržište, traga za autorima, uređuje i oblikuje knjige kako bi zadovoljio zahtjevima autora, donosi odluku o investiranju u određenog autora/projekt, uspostavlja prodajnu mrežu na svjetskoj razini, predstavlja i reklamira knjige potencijalnim kupcima, organizira skladištenje knjiga, odgovara na narudžbe, distribuira knjige, naplaćuje prodano i isplaćuje honorare autoru i suradnicima.²² Urednik je važna karika u proizvodnji knjige jer je „osoba koja ima sve elemente sadržaja i procesa pred očima“. (Jelušić, 2012:97) Obično je to visokoprofesionalna osoba s primjerenim radnim iskustvom.²³ Grafičko-likovni urednik zadužen je za odabir formata izdanja, izgled naslovnice, odabir vrste papira i ilustracija, tj. kvalitetno ilustriranje izdanja čime često pridonose uspjehu nakladnika jer su njihove ilustracije, tj. likovni izgled knjige ono što privlači čitatelje.²⁴ Redaktura se tiče posebnog uređivačkog rada na rukopisu, recenzent jamči kvalitetu rukopisa, lektor ispravlja rukopis kako bi bio usklađen s pravopisnim normama, a korektor ispravlja i usklađuje slog s rukopisom, a tu je još i prevoditelj.²⁵ U procesu tiskanja knjige sudjeluju tiskar, knjigoveža, knjižari i distributeri knjiga.²⁶

Postoji nekoliko nakladničkih polja. U polju komercijalnog nakladništva najzastupljenija je beletristika koja se objavljuje u tvrdom uvezu ili džepnom izdanju i namijenjena je široj publici.²⁷ Tu su još polje knjige za djecu, polje znanstvenog i akademskog nakladništva, polje školskog, stručnog i popularno-znanstvenog nakladništva te polje periodičnih nakladničkih proizvoda.²⁸

¹⁹ Isto, str. 88

²⁰ Isto, str. 88-89

²¹ Isto, str. 90-91

²² Isto, str. 92-93

²³ Isto, str. 99

²⁴ Isto, str. 104

²⁵ Isto, str. 107-111

²⁶ Isto, str. 112-120

²⁷ Isto, str. 129-131

²⁸ Isto, str. 147-156

Na izradi jednog naslova sudjeluje niz stručnjaka koji imaju svoje zadaće i odgovornosti, a u današnjem društvu, kada sve dokumentiramo i pohranjujemo u knjižnice i arhive, od dječjih slikovnica do zakona, teško je zamisliti život bez nakladničke djelatnosti.

Nakladništvo u kontekstu polja dječje književnosti

U prethodnom smo poglavlju mogli vidjeti da postoji nekoliko nakladničkih polja među kojima je i polje knjige za djecu. Danas je dio knjiške industrije, kako navodi Jelušić, „usmjeren je na proizvodnju knjiga za djecu i on uključuje pisce, ilustratore, prevoditelje i sve ostale čimbenike nezaobilazne u procesu proizvodnje.“ (Jelušić, 2012:136) Osobitosti ovoga područja nakladništva najbolje ocrta *Sajam dječje knjige u Bologni*, najveća europska manifestacija za dječju knjigu gdje se svakog proljeća svijetu pokazuje najnovija svjetska produkcija knjiga za djecu.²⁹

No, nije oduvijek bilo tako što možemo uočiti vratimo li se na poglavlje ovoga rada pod nazivom *Dječja književnost*. Dakle, kako iznose Hameršak i Zima, „neupitno je da... postoje i da su postojali tekstovi koji se pišu, objavljuju, čitaju i prepoznaju kao dječja književnost.“ (Hameršak, Zima, 2015:56), premda se samo postojanje dječje književnosti kroz povijest dovodilo u pitanje i bez obzira što se dječja književnost ni danas ne može definirati na temelju skupa zajedničkih značajki.³⁰ Stoga danas možemo govoriti o polju dječje književnosti i o njegovim specifičnim mehanizmima i institucijama.

Raspravu o polju dječje književnosti i nakladništvu vezanom uz dječju književnost, pokrenuo je Heinrich Wolgast krajem 19. stoljeća svojim djelom *Dajmo djeci klasike*.³¹ Njegove i srodne stavove te pitanje postojanja dječje književnosti kod nas prva elaborira Jelica Belović-Bernadzikowska u članku objavljenom u sarajevskom *Školskom vjesniku*.³²

Knjige za djecu objavljuju se od početaka tiskarstva, njihov veći broj i različitu namjenu uočavamo od sredine ili kraja 18.stoljeća. U Hrvatskoj se dječja književnost veže uz pedagoške impulse.³³ Bez cijelog niza inovacija u području produkcije i distribucije knjige, obrazovnih reformi i sl., dječja književnost bi bila nezamisliva. U području istraživanja dječje knjige, nakladnicima se daje istaknuta uloga što kod nas nije slučaj odnosno kod nas se

²⁹ Isto, str. 136

³⁰ Hameršak, Marijana i Zima, Dubravka (2015) Uvod u dječju književnost, str. 56

³¹ Jozak, Kristina (2016) Paratekst i uredničke intervencije u dječjoj književnosti: primjer biblioteke *Vjeverica*, str. 19

³² Hameršak, Marijana i Zima, Dubravka (2015) Uvod u dječju književnost, str. 52

³³ Isto, str. 56-57

suvremeni pregledi razdoblja i žanrova dječje književnosti rijetko osvrću na nakladnike.³⁴ Pregled nakladničke djelatnosti dali su Josip Kirin (*Pregled naše omladinske književnosti*, 1886.) i Ljudevit Krajačić (*Evolucijski pregled hrvatske omladinske literature*, 1914.)³⁵ U drugoj polovici 20. stoljeća nakladništvo se u hrvatskom kontekstu razmatra kroz analize nakladničkog tržišta, posebno produkcije slikovnica dok se danas otvaraju nove teme nakladničkih nizova i uređivanja i institucije urednika.³⁶ Ključni urednici hrvatske dječje književnosti bili su Grigor Vitez, Stjepan Basariček, Josip Škavić, Ana Kulušić i Vera Barić.³⁷ Specijalizacija nakladnika za djecu u hrvatskom kontekstu može se pratiti od sredine 19. stoljeća, a njihov rad na objavljivanju izdanja za djecu kao i pokretanje biblioteka za djecu možemo pratiti sve do kraja Drugog svjetskog rata kada ključni nakladnici prestaju djelovati.

Tada najveći hrvatski nakladnik *Mladost* pokreće biblioteke *Vjeverica* i *Jelen* koje su do 1990-ih bile sinonim za dječju književnost. (O nakladničkom poduzeću *Mladost* kao i o biblioteci *Vjeverica* više će se govoriti u drugom dijelu ovog rada.) Utjecajna je bila i biblioteka *Modra lasta* Školske knjige.

Dakle od sredine 19. stoljeća u Hrvatskoj na nakladničkom polju imamo nakladnike koji kontinuirano objavljuju knjige za djecu i nekolicinu nakladnika koji sporadnično tiskaju knjige, a u 20. stoljeću njima se pridružuju manji nakladnici koji su specijalizirani za pojedini aspekt, žanr ili perspektivu dječje književnosti.³⁸ Nakladnici su se nerijetko udruživali, a rezultat udruživanja bile su smotre dječjih knjiga i sajmovi.³⁹

Uz nakladnike, jedan od ključnih mehanizama oblikovanja polja dječje književnosti su dječje knjižnice koje kroz povijest dijelimo na knjižnice s pristupom javnosti i osnovnoškolske knjižnice.⁴⁰ Pokušaji usustavljanja razgranate mreže osnovnoškolskih knjižnica javlja se 1849. godine kada je pripremljena i poslana na javnu raspravu, ali nikad usvojena, *Osnova temeljnih pravilnih javnoga obučavanja za Hrvatsku i Slavoniju* koja je nalagala učiteljima da utemelje zbirke narodnih knjiga, pjesama i sl.⁴¹ Od sredine 19. stoljeća dječje knjige su dostupne u posudbenim knjižnicama, a specijalizirane dječje knjižnice osnivaju se početkom 20. stoljeća i to dječja Knjižnica Materinstva i knjižnica Udruženja za unapređivanje dječje književnosti.⁴² U 20. stoljeću školska djeca postaju članovi javnih

³⁴ Isto, str. 58

³⁵ Isto, str. 58

³⁶ Isto, str. 59

³⁷ Isto, str. 59

³⁸ Isto, str. 61

³⁹ Isto, str. 62

⁴⁰ Isto, str. 63

⁴¹ Isto, str. 64

⁴² Isto, str. 65

narodnih knjižnica, a nakon Drugog svjetskog rata možemo pratiti masovnije osnivanje dječjih odjela pri narodnim knjižnicama. Prvi takav odjel osnovan je 1950. godine pri Gradskoj knjižnici u Zagrebu.⁴³ Nagradne knjige, lektire, liste i nagrade za dječju književnost poticale su i potpomagale nakladništvo za djecu, tj. objavljivanje i distribuciju sve većeg broja dječjih knjiga. To potvrđuje društvenu percepciju dječjeg čitanja kao poželjne aktivnosti.

Polje dječje književnosti reguliralo se različitim odlukama, uputama ili naredbama knjižnica pa se tim putem provodila i cenzura, tj. ideološko i jezično čišćenje fondova školskih i narodnih knjižnica u Hrvatskoj.⁴⁴ O cenzuri ćemo nešto više reći u drugom dijelu ovog rada. Književna kritika također utječe na polje dječje književnosti i ona je kod nas isprepletena s teorijom i poviješću dječje književnosti, a svoj specijalizirani medij dobiva 1969. godine s pojavom časopisa *Umjetnost i dijete*.⁴⁵ Prvi pregled povijesti hrvatske dječje književnosti objavljuje Josip Kirin 1886. godine, a nakon Drugog svjetskog rata dječja književnost se počinje sustavnije istraživati u okviru akademske sfere.⁴⁶ 1952. godine u okviru Saveza društva *Naša djeca* NR Hrvatske osnovan je Centar za dječju knjigu i štampu.

Obzirom na to da smo se upoznali s osnovnim pojmovima dječje književnosti i nakladništva, možemo se posvetiti drugom dijelu našeg rada u kojem ćemo se detaljnije upoznati s nakladničkim poduzećem *Mladost* te bibliotekom *Vjeverica*, uredničkim radom na spomenutom nakladničkom nizu te cenzurom koja je uočljiva u istom. Dakako prikazat će se i sama bibliografija biblioteke *Vjeverica*.

Paratekst

Kada prvi puta u ruke uzimamo neku knjigu, pogledat ćemo joj korice i najčešće ćemo prelistati tekst unutar korica i pogledati zadnju stranicu. Odmah na početku zamijetit ćemo da knjiga ima naslov, ime autora te skupinu podataka raspoređenu na prvoj i zadnjoj stranici. O tim smo podacima u prethodnom poglavlju govorili kao o podacima o odgovornosti, no u ovom dijelu rada tim ćemo podacima odnosno tom dijelu teksta prići s pozicije studije G. Genettea o paratekstu i na taj način se upoznati s pojmom parateksta i opisati ga kroz primjer jednog naslova iz biblioteke *Vjeverica* kojoj ćemo dati više pozornosti u drugom dijelu ovog rada.

⁴³ Isto, str. 65

⁴⁴ Isto, str. 76-77

⁴⁵ Jozak, Kristina (2016) Paratekst i uredničke intervencije u dječjoj književnosti: primjer biblioteke *Vjeverica*, str. 20

⁴⁶ Hameršak, Marijana i Zima, Dubravka (2015) Uvod u dječju književnost, str. 52

Podaci vezani uz naslov, ime autora, ilustratora i sl. dio su parateksta, a kako tvrdi Genette, paratekst je ono što omogućuje tekstu da postane knjiga i kao takva bude ponuđena čitateljima i publici.⁴⁷ Također navodi da se značenje parateksta mijenjalo ovisno o vremenu kada je djelo nastalo, kulturi, žanru, autoru, čitateljskoj publici kojoj je djelo namijenjeno te o izdanju i dr. pa možemo reći da je teks bez parateksta ne postoji i nikad nije postojao dok paratekst može postojati bez teksta.⁴⁸

Paratekst čine peritekst, ono izvanjsko u tekstu (naslov, ima autora, predgovor, pogovor, poglavlja i sl.) i epitekst, dio parateksta koji nije fizički povezan s tekstom (intervju, recenzije, marketinški materijal i sl.).⁴⁹ Genette elementom izdavačeva parateksta smatra cijeli prostor koji je u neposrednoj izdavačkoj odgovornosti, a odnosi se na omot, naslovnicu, format, papir i sl.⁵⁰ S obzirom na prethodna poglavlja te poglavlja koja slijede, izdavačev peritekst bit će nam od velike važnosti.

Neki od važnijih elemenata izdavačkog periteksta su format (koji uključuje izbor trgovinskog izdanja i džepnog izdanja, izbor papira na kojem će se tiskati tekst, broja stranica teksta), nakladnički niz i naslovnica (koja uključuje ime autora, naslov, naziv izdavača i sl.).⁵¹ Da je svaki od ovih pojmova važan pokazuje i Jozak koja je proučavala rad Gerarda Genettea te navodi da ime autora može biti u originalnom potpisu, pod pseudonimom ili autor može biti anonimam, da se u prošlosti autorovo ime donosilo kao dio periteksta, dok je danas vidljiviji kao dio epiteksta (u prospektima, katalogima, intervjuima i sl.).⁵² Za naslov je, osim njegove dužine, bitno da sadrži ključne riječi jer je u službi identifikacije djela, odnosno služi za imenovanje, opisivanje i konotaciju, a obično se pojavljuje kao naslov i podnaslov.⁵³

Kao elementi parateksta, važni su kritika ili recenzija (nije isto što i sažetak) te posveta. Uvod je također dio parateksta koji nije uvijek nužan, ali je važan zbog konkretnih informacija o djelu koje iznosi pred nas, vodi nas kroz djelo, upoznaje s namjerama autora i sl. Tu su i podnaslovi (nalaze se unutar teksta i dostupni su samo onome tko je uključen u radnju djela) i bilješke (kratki dijelovi teksta, najčešće nalaze pri dnu teksta) koji pripadaju peritekstu.⁵⁴

⁴⁷ Genette, Gérard (2001) Paratext: thresholds of interpretation, str. 1

⁴⁸ Isto, str. 3

⁴⁹ Isto, str. 5

⁵⁰ Isto, str. 16

⁵¹ Isto, str 17-24

⁵² Jozak, Kristina (2016) Paratekst i uredničke intervencije u dječjoj književnosti: primjer biblioteke Vjeverica, str. 8

⁵³ Isto, str. 8

⁵⁴ Genette, Gérard (2001) Paratext: thresholds of interpretation, str. 294-330

Spomenuli smo epitekst, dio parateksta koji pripada knjizi, ali nije fizički povezan s njom. Epitekstu pripadaju intervju i razgovori s autorom i sl., a nakladnički epitekst služi promociji i marketingu (intervju u nekom časopisu, autorovi komentari na sam tekst, komentari čitateljske publike, izjave i sl.)⁵⁵

Prema zaključnim riječima Jozak, „paratekst je upravo tekst koji okružuje i podupire jezgru teksta.“ (Jozak, 2016:11) Kao vidljive kategorije parateksta navodi bilješke, uvod, predgovor i pogovor, dok su manje vidljive dijelovi parateksta stranice sadržaja, indeks, naslovi i podnaslovi, sažetak poglavlja, riječi pohvale, zaštitni omot i omotnica.⁵⁶ Također spominje neverbalni paratekst koji se očituje u ilustracijama, slikama, tabelama, dijagramima, grafikonima, dizajnu omota i vizualnoj prezentaciji.⁵⁷

S obzirom da ćemo se u drugom dijelu ovoga rada posvetiti nakladničkom nizu *Vjeverica*, u nastavku ovoga poglavlja iskoristit ćemo priliku da na jednom naslovu biblioteke *Vjeverica* prikazemo elemente nakladničkog parateksta

Za primjer ćemo uzeti naslov objavljen 1974. godine, *Kućica sa crvenim šeširom* autorice Višnje Stahuljak. Format knjige je 170x220 mm, uvez je tvrdi i ima 141 stranicu. Naslovnica (omotnica) je u boji i sadrži ilustraciju kućice s crvenim šeširom umjesto krova. Pri vrhu naslovnice nalazi se logo biblioteke *Vjeverica*, vjeverica koja stoji na slovu V u elipsi prislonjena na dvije vodoravne crte (ljubičasta/ tamnija roze boja) unutar kojih je tiskanim slovima ispisan naziv Biblioteka *Vjeverica*. U gornjem desnom kutu u obliku luka napisano je ime autorice, a unutar ilustriranog šešira nalazi se naslov djela. Na bijelom hrptu stoji ime autorice i naslov djela. Zadnja strana naslovnice (omotnice) je u boji i pri dnu sadrži logo i naziv biblioteke – m l a d o s t (ljubičasta/ tamnija roza boja).

Na drugom dvolistu pri dnu nailazimo na ime autorice i naslov djela napisano tiskanim slovima. Sljedeći dvolist donosi informacije vezane uz izdavača: naziv biblioteke, ime urednice (Ana Kulušić), logo biblioteke (vjeverica na slovu V), ime ilustratorice (Nives Kavurić-Kurtović), ime autorice (Višnja Stahuljak), naziv djela (*Kućica sa crvenim šeširom*), vrstu književnog djela (priče za djecu), logo i naziv nakladnika (Izdavačko knjižarsko poduzeće *Mladost*), Zagreb 1974. Na sljedećem dvolistu pri dnu stranice stoji Tisak: OOUR Tiskara, mehanografija i galanterija NIŠP-a „Vjesnik“, Zagreb – 1974. te preko cijele stranice ilustracija kućice u crno-bijeloj boji s naslovom djela u lijevom gornjem kutu. Nakon toga slijedi prva priča.

⁵⁵ Jozak, Kristina (2016) Paratekst i uredničke intervencije u dječjoj književnosti: primjer biblioteke *Vjeverica*, str. 11

⁵⁶ Isto, str. 11

⁵⁷ Isto, str. 11

Pri kraju knjige nalazimo bilješku o piscu, sadržaj djela te popis do tada objavljenih naslova u biblioteci *Vjeverica*. Na sljedećem dvolistu, s desne strane nalazi se ime likovnog urednika (Irislav Meštrović), grafičkog referenta (Marijan Bašić), korektorica (Marija Molnar, Vera Barić, Sefija Ibrahimpašić), Izdavačko knjižarsko poduzeće *Mladost*, Zagreb, Ilica 30, za izdavača Branko Juričević.

Biblioteka Vjeverica (1957. – 1998.)

U području dječje književnosti u Hrvatskoj, biblioteka Vjeverica je jedan od najznačajnijih i najdugovječnijih nakladničkih nizova⁵⁸ i zauzima važno mjesto u razvoju dječje književnosti kod nas. Objavljuje je nakladničko poduzeće *Mladost*, pokreće je dječji pjesnik Grigor Vitez koji je i njezin prvi urednik.

O nakladničkom poduzeću *Mladost* s naglaskom na djelovanje Grigora Viteza

Nakladničko poduzeće *Mladost* nastalo je preimenovanjem Omladinskog izdavačkog poduzeća *Novo pokoljenje* 1951. godine, a sjedište je bilo u Zagrebu, Ilica 30, na nekadašnjoj adresi poznatog hrvatskog knjižara, nakladnika i tiskara Stjepana Kuglija.⁵⁹ Godine 1957., idejom direktora Ladislava Indika i Branka Juričevića, dolazi do spajanja *Mladosti* i *Zagrebačkog knjižarskog poduzeća* čime *Mladost* tada postaje najveće izdavačko-knjižarsko poduzeće na području Hrvatske, specijalizirano za izdavanje knjiga s područja dječje i književnosti za mladež.⁶⁰ Premda je orijentiranost na dječja izdanja i izdanja za mlade u to vrijeme bila novost kod nas, njihova je godišnja produkcija značajno rasla posebno između pedesetih i šezdesetih godina stoga možemo govoriti o zlatnom dobu hrvatskog dječjeg nakladništva.⁶¹

Upravo je tih pedesetih i šezdesetih godina na mjestu glavnog urednika za dječja i omladinska izdanja u *Mladosti* bio Grigor Vitez. On je 1950. godine s pozicije prosvjetnog inspektora za osnovne škole premješten u *Novo pokoljenje*, preimenovano u *Mladost*, u kojem je kao glavni urednik radio sve do svoje smrti 1966. godine. Već tada je Grigor Vitez imao desetogodišnje iskustvo kao učitelj, od 1944. godine je godinu dana proveo u partizanima, djelovao je u Oblasnom prosvjetnom odjelu Slovenije i Prosvjetnom odjelu ZAVNOH-a, a kasnije i u Nakladnom zavodu Hrvatske te u Ministarstvu prosvjete.⁶²

U *Mladosti* je Vitez radio šesnaest godina i u tom je periodu uredio trinaest nakladničkih nizova za djecu i mladež (*Mala knjižnica*, biblioteka *Moja knjiga*, *Pionirka knjižnica/biblioteka*, *Palčićeva knjižnica*, Biblioteka *Vjeverica*, Biblioteka *Jelen*, Biblioteka

⁵⁸ Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, str. 116-117

⁵⁹ nakladništvo, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42840>

⁶⁰ Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, str. 71

⁶¹ Isto, str. 72

⁶² Radošević, Vesna (2016) Povijest Vjeverice, str. 96

Zmaj, Biblioteka *Orion*, *Iz priče u priču*, Biblioteka *Vesela družba*, *Mala plava knjiga*, *Sabrana djela Mate Lovraka* i neimenovani niz slikovnica i ilustriranih knjiga), a veći dio njih je sam osmislio i utemeljio (Biblioteka *Vjeverica*, Biblioteka *Jelen*, *Iz priče u priču*, *Mala plava knjiga*, uvjetno i *Palčičeva knjižnica*).⁶³ Svaki je nakladnički niz, kako napominje Kukić Rukavina, „imao svoj razlog postojanja, svoju specifičnu poetiku i čitalačku publiku kojoj je bio namijenjen“ (Kukić Rukavina, 2015: 220). Među njima su Biblioteka *Vjeverica* (namijenjena osnovnoškolskom uzrastu) i Biblioteka *Jelen* (namijenjena srednjoškolskom uzrastu) zauzeli značajno mjesto u nakladništvu za djecu i mladež i „postali su središnji medij dječje književnosti i književnosti ma mladež na hrvatskoj književno-kulturno sceni, ali i na ostalim prostorima bivše Jugoslavije“ (Kukić Rukavina, 2015:220)

U prilog predanosti i ozbiljnosti Vitezova rada kao urednika, ali i njegove orijentiranosti na stvaranje šire, jugoslavenske dječje čitalačke publike svjedoče i paralelna ćirilica izdanja Biblioteke *Vjeverica*, Biblioteke *Jelen*, *Iz priče u priču*, *Sabrana djela Mate Lovraka*, *Mala plava knjiga*.⁶⁴ Kao važan kriterij za objavljivanje dječjih književnih djela isticao je estetsku vrijednost djela i ona je tu nepobitna no trebalo je pronaći izvore financiranja svih navedenih nizova zbog čega je pokleknuo i pred financijskom dobiti, tj. morao se prilagoditi afinitetima i komercijalnoj isplativosti naslova s jedne strane i zadržati estetsku vrijednost djela s druge strane.⁶⁵

U uredničkom mu je radu, kako sam kaže, bilo važno da do „djece cijele Jugoslavije dopre vrijedna umjetnička riječ, da djeca u svim jugoslavenskim republikama mogu čitati umjetnički vrijedne stihove“ (Vitez u Kukić Rukavina, 2015: 63). Stoga je nastojao prevođenjem učiniti dostupnim i estetski vrijedna književna djela namijenjena djeci pisana na ruskom, francuskom, slovenskom i drugim jezicima.⁶⁶ Veliku važnost je pridavao tekstualnoj i likovnoj opremi knjige pa tako u većini svezaka nalazimo bilješku o piscu, pogovor, predgovor, popis objavljenih izdanja i sl. te ilustracije istaknutih likovnih umjetnika.⁶⁷

Posao urednika za Viteza je bio, kako navodi Kukić Rukavina, „idealna jer je u njemu mogao spojiti sve ono što je do tada bio – književnik, napose pjesnik, pedagog, prevoditelj, antologičar, kritičar, a iznad svega itinski zaljubljenik u književnost te djecu i mladež, bez kojih, na nekoliko je mjesta to i sam istaknuo, nije mogao“ (Kukić Rukavina, 2015: 226). Svojim je radom na nakladničkim nizovima za djecu i mladež učinio „da se

⁶³ Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, str. 73-74

⁶⁴ Isto, str. 220-221

⁶⁵ Isto, str. 66, 224

⁶⁶ Isto, str. 63

⁶⁷ Isto, str. 223

osvjesti autonomnost dječje književnosti, da se dječja književnost shvati kao ravnopravan korpus cjelokupne književnosti, da pisci koji su pisali za djecu i mlade dobiju priliku za objavljivanjem svojih književnih djela te da se istima omogući prodiranje do šire čitalačke publike“ (Kukić Rukavina, 2015:226).

Grigor Vitez dobitnik je nekoliko značajnih nagrada među kojima su iz 1960. godine, u obliku diplome, priznanje Radničkog savjeta Izdavačkog knjižarskog poduzeća *Mladost* za aktivan rad u organima radničkog upravljanja i iz 1961. godine priznanje istog Savjeta za požrtvovan i savjestan desetogodišnji rad i doprinos napretku kolektiva.⁶⁸ Neminovno je da je svojim radom na nakladničkim nizovima za djecu i mladež ostavio neizbrisiv trag u hrvatskom nakladništvu (posebno dječjem), da je pridonio polju hrvatske dječje književnosti te omogućio da se izdigne na višu razinu, a njegovoj važnosti u tom pogledu svjedoči i književna nagrada koja je osnovana nakon njegove smrti njemu u čast. Nagrada "Grigor Vitez" najstarija je nagrada za dječju knjigu u Hrvatskoj, a dodjeljuje se za najuspješniji književni tekst i ilustraciju u djelima za djecu autora koji žive i djeluju na području Hrvatske.⁶⁹

Nakon smrti Grigora Viteza, urednički posao na nakladničkom nizu Biblioteka *Vjeverica* uspješno su nastavile Ana Kulušić i Vera Barić sve do devedesetih godina prošlog stoljeća kada nailazimo na posljednje objavljene sveske jer, osim rata, dolazi i do mnogih promjena u vidu državnog i privrednog sustava, ali i tehničkih promjena koje su snažno utjecale na nakladništvo. Inače, do tada je *Mladost* imala razgranatu i uspješnu mrežu poslovnica izvan Zagreba, u Sloveniji, BiH, Srbija te je ostvarivala uvoz i izvoz po regijama Zapadne i Istočne Europe, Azije, Afrike, Sj. i J. Amerike i Oceanije.⁷⁰ Mnoge su nakladničke kuće tada otišle u stečaj, među njima je bila i *Mladost*, tada najpopularnije zagrebačko izdavačko i knjižarsko poduzeće koje je počela propadati da bi na kraju prestalo s radom.⁷¹ Na adresi Ilica 30, gdje su mnogi Zagrepčani ostavljali džeparac i plaću, danas je trgovina s odjevnim predmetima poznatog španjolskog branda *Zara* čime je prekinuta tradicija stara više od stljeća i čime su ostale samo uspomene na slavnu knjižaru.⁷²

⁶⁸ Isto, str. 21-22

⁶⁹ Isto, str. 225

⁷⁰ Isto, str. 122-123

⁷¹ Isto, str. 72-73

⁷² <http://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/u-kuglijevoj-knjizari-uskoro-cete-kupovati-zarinu-odjecu/1888887/>

O biblioteci *Vjeverica*

Prethodno smo spomenuli da je biblioteka *Vjeverica* jedan od najznačajnijih nakladničkih nizova u povijesti hrvatskog dječjeg nakladništva te jedan od najdugovječnijih nakladničkih nizova vezanih uz dječju književnost u Hrvatskoj koji je osmislio, utemeljio i uređivao Grigor Vitez. Smatra se da je biblioteka *Vjeverica* izrasla iz niza *Pionirska knjižnica/biblioteka* koji je Vitez uređivao od 1953. do 1956. godine uz 51. objavljeni naslov jer su pojedini naslovi preuzeti u *Vjevericu*.⁷³ Tome u prilog ide i činjenica da izdavač nije razlikovao izdanja iz *Pionirske knjižnice* od prvih izdanja iz *Vjeverice*.⁷⁴

Kroz četiri desetljeća postojanja, 1957.-1998., objavljeno je 318 naslova u više od 1000 izdanja.⁷⁵ Među njima su i naslovi klasične dječje književnosti koji su doživjeli i najviše izdanja (*Pirgo*, *Priče iz davnine*, *Čudnovate zgone šegrta Hlapića*, *Junaci Pavlove ulice*, *Heidi*, *Vlak u snijegu*, *Bambi*, *Alica u zemlji čudesa*, *Pinokio* i drugi). Od književnih vrsta, najzastupljeniji je dječji roman, a tu su još i zbirke priča, pripovijetke, zbirke poezije, zbirke bajki, zbirke priča i poezije, zbirka basni.⁷⁶

Slika br. 1: prvi logo biblioteke *Vjeverica*

Urednici ovoga niza bili su Grigor Vitez, Ana Kulušić i Vera Barić koja je devedesetih godina 20. stoljeća uređivala i cjelinu Biblioteka *Eko* te ratnu *Vjevericu* (Nenad Piskač bio je urednik posljednjeg naslova objavljenog u biblioteci *Vjeverica*). Tehnički urednik niza bio je Irislav Meštrović, za izdavača je bio potpisan Ladislav Indik (samo je na prvom svesku za izdavača potpisan Oto Šolc), korektora je bilo više i smjenjivali su se u svakom svesku, a knjige ove nakladničke cjeline tiskale su se u raznim tiskarama u Zagrebu,

⁷³ Radošević, Vesna (2016) Povijest *Vjeverice*, str. 97

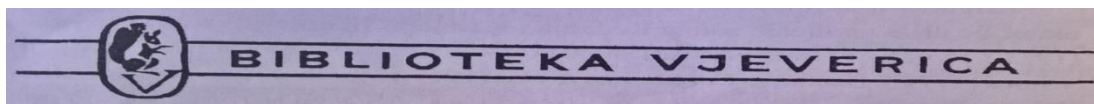
⁷⁴ Isto, str. 97

⁷⁵ Batinić, Štefka (2016) *Izložba Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali*, str. 297

⁷⁶ Kukić Rukavina, Ivana (2015) *Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež*, str. 132

Osijeku i Gospiću.⁷⁷ U cijelom nakladničkom nizu zastupljeno je više od 180 autora i oko 110 ilustratora.⁷⁸

Ime biblioteke izabrao je Vitez prema, kako kaže Radošević, pjesmi „Veverica“ Jovana Jovanovića Zmaja, srpskoga dječjega pjesnika popularnog i u Hrvatskoj.⁷⁹ Niz je imao grafički znak koji se zadržao od prvog do posljednjeg objavljenog broja i taj znak je s vremenom postao zaštitni znak niza, svojevrsna maskota u obliku male crne vjeverice koja stoji na slovu „V“ unutar crno omeđene elipse i koju će pamtiti brojne generacije.⁸⁰ Autorstvo Vjeveričinog znaka pripalo je Raulu Goldoniju, a s njim u vezu se dovodi i autorstvo znaka biblioteke *Jelen* i biblioteke *Zmaj* zbog sličnosti početnog slova biblioteke, crteža i elipse.⁸¹ Od sedamnaestog sveska elipsa je smještena na usku vodoravnu traku koja se protezala od ruba do ruba korica, a unutar nje tiskanim slovima pisalo je „Biblioteka Vjeverica“.⁸² Dakle, svojim je sedamnaestim objavljenim naslovom, romanom *Devetorica hrabrih* Mate Lovraka, biblioteka *Vjeverica* dobila prepoznatljiv vizualni identitet.⁸³

Slika br. 2: drugi logo biblioteke *Vjeverica*

Od šesnaestog sveska knjige su se tiskale u broširanom i tvrdom izdanju, a o vrsti naslovnice ovisila je cijena izdanja. Niz je od početaka imao prepoznatljiv fizički izgled i uvijek iste dimenzije svezaka (21x17), svesci su imali zasebnu omotnu ilustraciju u boji s tim da je do 54. sveska i stražnja strana korica imala manji crtež u boji, svaki je svezak sadržavao crno-bijele ilustracije uz izuzetak dviju knjiga ovog niza koje donose ilustracije u boji (*Život i djelo oštroumnog viteza Don Quichotte*, sv. 8, uz crno-bijele ilustracije donosi i ilustracije u boji preuzete iz originala; antologijsko-enciklopedijski zbornik za djecu *Knjiga radosti*, svojevrsni kalendar godišnjih doba u kojem je svako poglavlje najavljeno zasebnim crtežom u boji).⁸⁴ Ilustracije su povjerene nekolicini vrsnih likovnih umjetnika, kao što su F. Vaić, Z.

⁷⁷ pogledaj više u Kukić Rukavina, Ivana (2015) *Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež*, str. 118

⁷⁸ Batinić, Štefka (2016) *Izložba Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali*, str. 297

⁷⁹ Radošević, Vesna (2016) *Povijest Vjeverice*, str. 97

⁸⁰ Kukić Rukavina, Ivana (2015) *Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež*, str. 119

⁸¹ Radošević, Vesna (2016) *Povijest Vjeverice*, str. 97

⁸² Kukić Rukavina, Ivana (2015) *Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež*, str. 119

⁸³ Batinić, Štefka (2016) *Izložba Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali*, str. 297

⁸⁴ Kukić Rukavina, Ivana (2015) *Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež*, str. 118-119

Prica, E. Murtić, A. Kinert i dr.⁸⁵ Opseg svezaka je varirao od pedesetak do dvjestotinjak stranica.

Od 92. sveska, kako zamjećuje Kukić Rukavina, korice su bile presvučene prozirnom folijom koja je pridonijela zaštiti knjiga od propadanja, ali i kvaliteti odnosno luksuznijem izgledu.⁸⁶ Do 48. sveska dodatni tekstovi, poput bilješke o piscu, predgovora, pogovora, objašnjenja manje poznatih riječi, popisa do sad objavljenih izdanja i sl., nisu bili pravilo no kasnije se ujednačavaju i ustaljuju.⁸⁷

Mnogi hrvatski autori i njihova djela doživjeli su svoja prva izdanja upravo u biblioteci *Vjeverica* (D. Oblak, *Modri prozori*, M. Lovrak, *Devetorica hrabrih* i *Zeleni otok*, M. Matošec, *Tiki traži neznanca*, *Admiralov otok*, V. Majer, *Žuna na telefonu* i dr.)⁸⁸ Također su i mnogi strani i jugoslavenski autori po prvi puta bili prevedeni na hrvatski jezik i objavljeni upravo u *Vjeverici* (A. Ingolič, *Dječak s dva imena*, F. Levstik, *Najdihojca*, M. Šega, *Zlatni ključić*, W. Saroyan, *Tata, ti si lud* i dr.)⁸⁹

U vrijeme osnivanja biblioteke *Vjeverica* 1957. godine, društvena, kulturna i umjetnička događanja bila su pod dominacijom KPJ i njezine ideologije pa su u skladu s tim postojali određeni kriteriji o tome što je prihvatljivo odnosno neprihvatljivo.⁹⁰ Prema Radošević, prihvatljive su bile npr. teme iz Narodnooslobodilačke borbe, života radnika i seljaka, o poštenim i časnim ljudima, idealima zajedništva, bratstva, o simbolima neiskvarenosti i čistoće, dok je neprihvatljivo bilo sve što ima veze s vjerskim osjećajima, kršćanstvom, crkvom, nacionalnim osjećajima i identitetom.⁹¹ Upravo su zbog toga izdanja izlazila s preinakama koje su morale biti u skladu s vladajućom ideologijom, posebno je to bio slučaj s djelima koja su se prevodila iz stranih književnosti.

Ćirilичni niz Biblioteka *Veverica* izlazio je od 1964. godine, a od latiničkog niza se razlikovao po izboru naslova i likovnoj opremi dok su dimenzije svezaka bile iste, kao i tvrde korice uveza.⁹² Ponekad su se na slovnice, koje su bile ilustrirane u boji, i ilustracije, koje su unutar knjige bile crno-bijele, razlikovale od naslovnica i ilustracija u latiničnom izdanju *Vjeverice*. U većini je svojih svezaka, kako primjećuje Kukić Rukavina, donijela klasična djela svjetske dječje književnosti, a tiskana su na ekavici. Pod uredništvom Ane Kulušić također je izlazila *Veverica*, ali je u svom nazivu dobila slovo „j“, Biblioteka *Vjeverica* koja

⁸⁵ Isto, str. 119

⁸⁶ Isto, str. 120

⁸⁷ Isto, str. 120

⁸⁸ Isto, str. 156

⁸⁹ Isto, str. 156

⁹⁰ Radošević, Vesna (2016) *Povijest Vjeverice*, str. 98

⁹¹ Isto, str. 98

⁹² Kukić Rukavina, Ivana (2015) *Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež*, str. 122

se razlikovala od latiničke verzije po tome što su u njoj objavljeni naslovi koji nikada nisu objavljeni u latininkoj *Vjeverici*.⁹³

Svoju popularnost i uspjeh *Vjeverica* je stekla objavljivanjem svjetskih i domaćih autora, objavljivanjem provjerenih i popularnih starih (već objavljenih naslova kod drugih izdavača) i novih naslova (po prvi puta objavljenih) te naslovima uključenim u školsku lektiru.⁹⁴ Prema Kukić Rukavina, upravo su lektirni naslovi bili „jedan od odlučujućih faktora zašto je *Vjeverica* dobro kotirala na književnom tržištu i uspjela opstati toliki niz godina jer su oni jamčili sigurnu prodaju vrlo brzo po njihovu izlasku iz tiska.“ (Kukić Rukavina, 2015:126)

Iz svega navedenoga, odabira domaćih i stranih autora, naslova uključenih u školsku lektiru te namjenjenosti i prilagođenosti djeci, uočava se da je Vitez promišljeno i sustavno uređivao niz biblioteke *Vjeverica*, a njegov primjer slijedile su i Ana Kulušić i Vera Barić. *Vjeverica* zauzima važno mjesto u hrvatskoj kulturi druge polovine 20. stoljeća i važno mjesto u našem kulturnome pamćenju čemu u prilog ide i izložba *Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali* održana 2015. godine u sklopu manifestacije *Mjesec hrvatske knjige*.⁹⁵ Da je *Vjeverica* postala i dijelom naše privatne povijesti najbolje govore sjećanja starijih generacija koje *Vjeverica* vraća u djetinjstvo te posvete koje možemo naći na prvim stranicama knjige.

Vjeverica me vraća u djetinjstvo kada lektira nije bila „težina“ nego zadovoljstvo. Bilo je puno zanimljivih naslova, romana s dobrom tematikom prilagođenih djeci, napeti, veseli, poučni, likovi i događaji iz svakodnevnog života, ali ne agresivni već topli, dragi. Sjećam se poistovjećivanja s likom, bliskosti s likovima. Sreća je bila dobiti knjigu za rođendan, za Božić, veseliti se posveti u knjizi, iščekivati sljedeću. Danas je to lijepa uspomena. Sjećam se razmjenjivanja knjiga s prijateljicom, žustre i maštovite rasprave o različitim poimanjima i shvaćanju neke radnje u romanu. Crtale smo likove iz romana onako kako ih mi zamišljamo. Vjeverica je jedno veliko bogatstvo za cijeli život, čitala su ih i moja djeca, a nadam se da će ih čitati i unuci.

Vlatka, 50 godina

⁹³ Isto, str. 123

⁹⁴ Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, str. 126

⁹⁵ Batinić, Štefka (2016) Izložba *Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali*, str. 297

Biblioteci Vjeverica dugujem svoju današnju posvećenost čitanju i ljubav koja se razvila prema knjigama. Prvi sam se put s njom susrela u osnovnoj školi, vremenu u kojem djeca obično imaju važnije prioritete od čitanja lektire. Međutim, u mom su slučaju upravo lektire postale najdraži način bježanja od stvarnosti i svaki sam slobodni trenutak dijelila s knjiškim junacima. O njihovoj popularnosti svjedoče i ekranizacije brojnih priča, ali i činjenica da su mnoge od njih i danas obavezna lektira u školi. Drago mi je što djeca i dalje imaju priliku iz njih učiti o temeljnim ljudskim vrijednostima koje su u njima tako lijepo obrađene. Mnogih se priča i likova i danas rado sjetim, a time i najbezbržnijeg razdoblja života. Tijekom godina, nekoliko sma knjiga iz biblioteke dobila na poklon od roditelja, a voljela bih s vremenom upotpuniti tu kolekciju jer mi predstavlja jedno od najdražih sjećanja na djetinjstvo.

Sara, 26

Sjećam se još u prvom razredu kako smo išli u područnu školu u Ivandolu. Nas je bilo 11 i svaki petak bi imali rezervirano jedan sat i tada bi nam učiteljica čitala Andersenove Priče. Mi bi sjeli svi u krug i jedva čekali da počne čitati.

Antonija, 25 godina

Vjeverica. To je narančasta knjiga Majmun i naočale, stajala je u staklenom ormariću u prednjoj sobi kod dida i bake. I šegrt Hlapić kod nas doma na polici. U zadnje vrijeme sam prikupila još nekoliko naslova, stvarno poželiš skupiti sve naslove.

Ivana, 25 godina

Mene Vjeverica asocira na lektiru u osnovnoj školi dok smo klinci bili.

Lucija, 20 godina

Slika br. 3: Posveta na desnoj strani prvog dvolista; izdanja iz biblioteke Vjeverica

Uredništvo biblioteke Vjeverica

Idejni začetnik i osnivač biblioteke *Vjeverica* bio je Grigor Vitez. Za vrijeme njegovog desetogodišnjeg uredništva objavljena su 92 naslova, podjednako domaćih i stranih autora, a sam Vitez javljao se kao autor i kao prevoditelj. Među objavljenim naslovima koje je uređivao Vitez nalaze se i književna djela I. B. Mažuranić, M. Lovraka, I. Kušana i M. Matošeca koje smatramo klasicima dječje književnosti, ali i značajna djela hrvatske dječje književnosti poput *Čudnovate zgođe šegrta Hlapića*, i *Priče iz davnine*; dva najbolja dječja romana ratne, partizanske tematike (A. Martić, *Pirgo*, D. Oblak, *Modri prozori*); realistični dječji roman (M. Lovrak, *Vlak u snijegu*) i dva romana I. Kušana, *Domaća zadaća* i *Uzbuna na Zelenom vrhu*, od kojih je prvi nagrađen nagradom Grada Zagreba za književnost, a u drugom susrećemo i danas legendarnog junaka Ratka Milića-Koko koji je zaživio u stripu i filmu.⁹⁶

Prvi objavljeni naslov u *Vjeverici* pod uredništvom Viteza bio je *Dječak sa dva imena*, 1957. godine slovenskog književnika Antona Ingoliča, prijevodi započinju 1957. godine trećim naslovom u nizu, *Šta pričaju Petrovi prijatelji* austrijske autorice Hermynie zur Mühlen.⁹⁷ Za vrijeme Vitezova uredništva s ruskog jezika prevedeno je deset naslova (*Doktor Jojbolj*, *Čarobnjak iz Oza i dr.*), s njemačkog devet (*Heidi*, *Bambi i dr.*), s engleskog sedam naslova, četiri naslova s talijanskog (*Pinokio i dr.*), tri su prijevoda s francuskog i s danskog te pojedinačni prijevodi s bugarskog, rumunjskog, švedskog, mađarskog, poljskog i nizozemskog.⁹⁸

Godine 1958. sa sedamnaestim naslovom u nizu, *Devetorica hrabrih* Mate Lovraka, *Vjeverica* je dobila svoj karakterističan logo i izgled naslovnice – vjeverica na slovu „V“ u elipsi naslonjen na dvije vodoravne crte unutar kojih je natpis „Biblioteka Vjeverica“.⁹⁹ Do tada se pojavljivao samo logo vjeverice bez vodoravnih crta i natpisa. Za vrijeme uredništva Grigora Viteza svaki je svezak imao redni broj na vrhu hrpta što je, prema Radošević, „bio svojevrsan Vitezov urednički potpis.“ (Radošević, 2016:102) Sa dvadeset sedmom knjigom u nizu, *Modri prozori* Danka Oblaka, pojavljuje se prvi popis do tada objavljenih naslova s pripadajućom cijenom pod nazivom „*Jeste li već nabavili ostale knjige iz biblioteke Vjeverica*“.¹⁰⁰ Taj se popis ustalio tek s uredništvom Ane Kulušić. Cijena knjiga ovisila je

⁹⁶ Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, str. 127

⁹⁷ Radošević, Vesna (2016) Povijest Vjeverice, str. 99

⁹⁸ Više o prijevodima pogledati u Radošević, Vesna (2016) Povijest Vjeverice str. 100-101

⁹⁹ Isto, str. 102

¹⁰⁰ Isto, str. 102

uvezu, tvrdom ili mekom, o broju stranica, veličini i boji ilustracija pa su tako među najskupljima bile Colinove *Bajke* (550 dinara, 205 stranica) te *Don Quichotte* (500 dinara, 11 velikih ilustracija u boji).¹⁰¹ Standardni grafički izgled imamo od trinaeste knjige u nizu, *Alica u zemlji čudesa*, 1959. godine – tvrde korice, bijeli platneni hrbat (do tad je bio kartonski) s imenom autora, naslovom i rednim brojem knjige u biblioteci u crnom kvadratiću te znak i uokvireno ime biblioteke na vrhu prednje strane korica.¹⁰²

Grigor Vitez je dosta pozornosti pridavao ilustracijama objavljenih knjiga zbog čega je u rad biblioteke *Vjeverice* uključeno mnogo vrsnih likovnih umjetnika, a na mjestu likovnog urednika prvi je bio nepotpisani Raul Goldoni kojeg je 1963. godine zamijenio Irislav Meštrović. U većini objavljenih naslova nalazimo crno-bijele ilustracije zbog čega su knjige bile cijenom pristupačnije. Dvije knjige iz ovog niza donose ilustracije u boji. Za ilustracije je zaslužno trideset i četvero ilustratora/ica (25 muškaraca oslikalo je 69 knjiga, a 9 žena 13 knjiga) koji su opremili 82 knjige.¹⁰³

Vitez je i sam bio autor dviju zbirki poezije koje su objavljene dok je bio urednik (*Kad bi drveće hodalo* i *Gdje priče rastu*) te je prevodio sa slovenskog i ruskog. Kao urednik je pokrenuo i ćirilčni nakladnički niz *Veverica* u kojem je objavljeno sedamnaest naslova. Do svoje smrti uređivao je rukopise i pripremao ih za objavljivanje, a one koje je za života uredio, ali nije uspio objaviti, objavili su njegovi suradnici nakon njegove smrti.

Nakon Viteza, punih sedamnaest godina *Vjevericu* je uređivala Ana Kulušić, a prvi njen uređeni naslov bio je *Djeco, laku noć* Ele Peroci 1967. godine.¹⁰⁴ U tom je periodu objavljeno 140 naslova od čega je 113 naslova domaćih autora (autora s područja bivše Jugoslavije), a 27 prijevoda iz stranih književnosti.¹⁰⁵ Njezinim dolaskom na mjesto urednice standardizirao se izgled *Vjeverice* koji se više nije mijenjao – bijeli platneni hrbat, ukinuo se redni broj na njegovom vrhu, naslovnica je bila lakirana, sjajna, a papir bijel, svaka knjiga je sadržavala popis prethodno objavljenih naslova pod nazivom „*Do sada izašlo u biblioteci Vjeverica*“, također i bilješku o piscu, a većina naslova otisnuta je u Vjesnikovoj knjižari.¹⁰⁶ Za svog je uredništva objavila dvije zbirke poezije, Balogovu *Nevidljivu Ivu* (1970.) i *Miševi i mačke naglavačke* (1973.) Luke Paljetka koje su „u hrvatskoj poeziji sve okrenule "naglavačke" otvorivši put zaigranim, duhovitim i djeci bliskim stihovima. Vrijeme

¹⁰¹ Isto, str. 102

¹⁰² Isto, str. 102

¹⁰³ Radošević, Vesna (2016) Povijest Vjeverice, str. 104

¹⁰⁴ Isto, str. 105

¹⁰⁵ Batinić, Štefka (2016) Izložba Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali, str. 297

¹⁰⁶ Radošević, Vesna (2016) Povijest Vjeverice, str. 105

uredništva Ane Kulušić „bilo je vrijeme procvata biblioteke, rasta naklada i jako dobre prodaje na cijelome prostoru bivše Jugoslavije.“ (Radošević, 2016:105)

Na mjestu likovnog urednika bio je Irislav Meštrović, niz je u tom periodu ilustriralo 35 ilustratora (11 ilustratorica opremilo je 65 naslova, 5 ilustratora opremilo je 72 naslova), a zanimljivo je da se u vrijeme Kulušić ilustratori u ponovljenim izdanjima nisu mijenjali, tj. u novo izdanje su se preuzimale ilustracije iz prethodnog izdanja.¹⁰⁷ Šesto i sedmo izdanje knjige *Vlak u snijegu* iz 1969. godine donose ilustracije u boji, a izdanje *Šegrta Hlapića* iz 1970. godine donosi 4 table u boji.¹⁰⁸

Ćirilčna *Vevecica* je kod Kulušić kao urednice postala *Vjevecica*, a jako predstavništvo u Beogradu zahtijevalo je i više djela srpskih pisaca i ćirilčnih izdanja.¹⁰⁹

Po umirovljenju Ane Kulušić, uređivanje *Vjevecice* preuzela je Vera Barić koja je tada imala već dvadeset godina staža u *Mladosti*. Svoje desetljeće uređivanja *Vjevecice* započela je naslovom *Waitapu* Jože Horvata 1984. godine, a ukupno je objavila 86 (87) novih naslova među kojima je zadnji naslov *Marijana u ruži vjetрова* Sunčane Škrinjarić objavljen 1995. godine i na njemu je kao urednik potpisan Dubravko Jelačić Bužimski premda je Vera knjigu uredila i pripremila za tisak prije prelaska u *Znanje*.¹¹⁰

U odnosu na Viteza i Kulušić, jasno je vidljiva naklonjenost hrvatskim autorima pa je tako od 87 objavljenih naslova čak 61 naslov hrvatskih autora, a prijevoda je tek dvadeset i jedan.¹¹¹ Irislav Meštrović bio je likovni urednik do 1989. godine kada ga nasljeđuje Branko Vujanović koji uzima potpuno nove ilustratore i uvodi novost opremanja knjiga računalnom grafikom (potpisuje Krešimir Haluga u naslovu *Smijeh nije grijeh*, 1990. godine) od koje se vrlo brzo odustalo.¹¹²

1991. i 1992. godine izašla su četiri naslova *Ratne vjevecice*, a osim što su bile tanke, mekih korica, drugačijeg formata, tiskane na žuto-smeđem papiru i bez popisa prethodnih izdanja, od dotadašnje *Vjevecice* razlikovala se i po logu – u lijevom gornjem uglu bio je trokutasti dio s natpisom i crtežom vjevecice u maskirnom odijelu, dizajn je potpisao Krešimir Haluga.¹¹³ Prema riječima Radošević, ideja je bila da se naslovi *Ratne vjevecice* prevedu na engleski kako bi se upoznao rat iz očiju djece, tj. kako ga djeca vide.¹¹⁴

¹⁰⁷ Radošević, Vesna (2016) Povijest Vjevecice, str. 106

¹⁰⁸ Isto, str. 106

¹⁰⁹ Isto, str. 106

¹¹⁰ Isto, str. 107

¹¹¹ Isto, str. 107

¹¹² Isto, str. 107-108

¹¹³ Isto, str. 108

¹¹⁴ Isto, str. 108

Slika br. 4: logo ratne *Vjeverice*

Od 1993. godine vraća se starom formatu i tvrdim koricama, no hrbat nije bijeli ni platneni već je kartonski u boji korica. Barić je devedesetih godina pokrenula niz *Eko vjeverica* koja je prekinut 1994. godine, a obuhvaćala je četiri naslova. Postojala su određena odstupanja u popisu objavljenih knjiga. Kako je primjetila Radošević, knjiga Sanje Pilić iz 1990. godine *O mamama sve najbolje* navedena je kao 300. naslov u biblioteci *Vjeverica*, premda je ona zapravo 297. naslov ako se naslovima redom pridaju brojevi i uzmu li se u obzir četiri pronađena naslova koji su ispušteni s popisa te dva naslova koja su navedena na popisu, ali nikada nisu objavljeni u ovoj biblioteci, ona je 299. naslov objavljen u biblioteci *Vjeverica* s čim se slaže i Barić.¹¹⁵

Slika br. 5: logo eko *Vjeverice*

Za vrijeme uredništva Vere Barić, 41 ilustrator ilustrirao je 69 knjiga; od ukupno 71 ilustrirane knjige 30 je ilustratora ilustriralo 51 knjigu, jedanest ilustratorica dvadeset naslova.¹¹⁶ Vidljivo je da je kod svih troje urednika zastupljeno više ilustratora nego ilustratorica te da je više ilustratora nego ilustratorica opremilo knjige ovog nakladničkog niza. Sumirajući sve navedeno, možemo se pozvati na razmatranje Radošević da je u biblioteci *Vjeverica* objavljeno 318 naslova u 1055 izdanja, od 181 autora, 141 je muškarac s 239 naslova te 40 žena s 71 naslovom, 4 su zbornika i 4 zbirke narodnih pripovijedaka,

¹¹⁵ Isto, str. 110

¹¹⁶ Isto, str. 112

godišnje je prosiječno objavljivano 8-9 naslova, 1958. godine objavljeno je čak 20 naslova, a 1966. godine objavljen je samo jedan naslov.¹¹⁷

Cenzura i uredničke intervencije u nakladničkom nizu Biblioteka *Vjeverica*

Cenzura je prema definiciji hrvatske enciklopedije „sustav administrativnih mjera koje poduzimaju državne, vjerske, stranačke i druge vlasti protiv objelodanjivanja, čitanja, širenja i posjedovanja, slušanja i gledanja nepoćudnih i za društvo opasnih tiskanih knjiga, filmova, videokaseta i slične građe te radijskih i televizijskih emisija, kazališnih predstava i dr.“ (Hrvatska enciklopedija¹¹⁸) Ovisno o mjeri u kojoj se prosuđuje da tiskana ili izgovorena riječ ugrožava interese države i društva, poduzet će se određeni postupci, koji su nerijetko odraz političkih i vjerskih prilika, protiv nepoćudnih sadržaja.¹¹⁹

Gotovo svakodnevno smo svjedoci navedenom razvoju događaja, a nije izostao ni u prijašnjim vremenima. Primjerice, u 20. stoljeću u književnim djelima za djecu koja su nerijetko podlijegala cenzuri u skladu s naptucima i vladajućom ideologijom tadašnjih vlasti. U Biblioteci *Vjeverica*, pri objavljivanju književnih djela i prijevoda strogo se pazilo na poželjno i prihvatljivo te nepoželjno i zabranjeno unutar samog teksta.

Da dječja književnost i književnost za mladež imaju veliku promidžbenu i odgojnu vrijednost, znale su i svojedobno iskoristile mnoge političke vlasti. Npr. u NDH su državne institucije podržavale i poticale njezinu proizvodnju dok je s druge strane bila pod snažnom državnom kontrolom i ništa ideološki nepodobno nije moglo promaknuti kontroli.¹²⁰

Uspostavom Druge Jugoslavije i komunističkog režima dogodile su se mnoge promjene na društvenom i političkom planu koje su se odrazile i u dječjoj književnosti kroz sustavno ideološko nadziranje i cenzuru pisaca te objavljivanje knjiga, praktički sve što se tiskalo podlijegalo je strogoj cenzuri i kontroli. Na taj način se htjelo djeci usaditi odgojne vrijednosti, načela bratstva i jedinstva, borbu za potlačene, siromašne, poslušnost i sl.¹²¹ Neprihvatljivo je bilo sve što je imalo veze s vjerskim osjećajima, kršćanstvom, crkvom, nacionalnim osjećajima i identitetom.¹²²

¹¹⁷ Isto, str. 113

¹¹⁸ cenzura, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11246>

¹¹⁹ isto

¹²⁰ Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, str. 46

¹²¹ Isto, str. 47

¹²² Radošević, Vesna (2016) Povijest *Vjeverice*, str. 98

Početak 50-ih godina 20. stoljeća popuštaju okovi okvira ideološke čistoće i polako se okreće zapadnoj književnosti koja je do tada bila okarakterizirana kao trivijalna dok je književnost SSSR-a bila ideološki prihvatljiva, „jamstvo ideološke čistoće“.¹²³ Pri zaokretu prema slobodnijem umjetničkom stvaralaštvu i okretanju zapadnim tokovima, veliku je ulogu imao Grigor Vitez.

Kada Vitez postaje urednikom u *Mladosti*, „tadašnja jugoslavenska dječja književnost bila je u svom najvećem dijelu tradicijski obojena, pedagoški i didaktički opterećena“ (Kukić Rukavina, 2015: 224). Radošević spominje da Vitez je bio u partizanima zbog čega je imao određeno političko i ideološko zaleđe, vjerojatno i veću uredničku slobodu¹²⁴ no na popisu tada prihvatljivih dječjih autora našao se zasigurno i zbog toga što je bio izvrstan dječji pisac. Radošević tvrdi da su mnoga izdanja toga niza (ali i brojna književna djela objavljena pod Vitezovim uredništvom¹²⁵) izlazila s preinakama u skladu s ideološkim zahtjevima, tj. podlegla su ideološkoj cenzuri (*Heidi*, 1957., *Junaci Pavlove ulice*, 1962., *Bambi*, 1962. i dr.).¹²⁶ Jednostavno se u to vrijeme umjetnost nije smjela suprotstavljati vladajućoj ideologiji pa su pojedina djela dječje svjetske književnosti podvrgnuta cenzuri iz ideoloških razloga, a uglavnom se odnosila na izbacivanje i/ili prilagođavanje dijelova teksta koji su uključivali religiju ili neke njene elemente.¹²⁷

Da je ideološka cenzura u djelima prijevodne dječje književnosti za vrijeme Druge Jugoslavije bila redovna praksa, dokazuje istraživanje slovenske znanstvenice N. K. Pokorn na koju se poziva Kukić Rukavina u svom radu.¹²⁸ Do novih, ideološki izmjenjenih prijevoda došlo je zbog različitih razloga među kojima je Pokorn utvrdila da su postojali stilski i jezični razlozi, problematični i ideološki neprihvatljivi prevoditelji, ideološki neprihvatljivi dijelovi teksta koji su bili uključeni u prijašnje prijevode, da se radilo o različitim vrstama cenzure kao što su autocenzura, cenzura zbog izbjegavanja sankcija, cenzura kao svjesna potpora komunističkoj ideologiji i sl. koja se nastavila i dugo nakon raspada Jugoslavije.¹²⁹ Također je utvrdila da većina javnosti ni danas ne zna da je velik broj prijevoda u tadašnje vrijeme bio ideološki izmjenjen, štoviše mnoga djela prijevodne književnosti bila su cenzurirana, a jugoslavenska čitateljska publika nije znala da su cenzurirana.

¹²³ Isto, str. 53, 62

¹²⁴ Isto, str. 99

¹²⁵ Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, str. 222

¹²⁶ Isto, str. 100

¹²⁷ Isto, str. 212-214

¹²⁸ Isto, str. 222

¹²⁹ Isto, str. 213

U nastavku teksta na temelju nekoliko djela pokazat ćemo kako je urednik intervenirao u tekst, koji su dijelovi teksta bili sporni te koliko se izdanje u biblioteci *Vjeverica* izmjenilo u odnosu na originalno izdanje ili izdanje prethodno objavljeno u nekoj drugoj biblioteci. U tome će nam pomoći analiza koju je za potrebe svoga diplomskog rada napravila Kristina Jozak.¹³⁰

U djelu *Zlatni danci* Jagode Truhelke, objavljenom 1969. godine (u odnosu na izdanje Matice hrvatske iz 1942. godine), izostavljena su četiri poglavlja zbog mnogih kršćanskih motiva (Bog, Majka Božja, krštenje, anđeli, duhovni život, raj i sl.), a u tekstu primjećuje se izostavljanje rečenica ili dijelova teksta koji su također povezani s kršćanskim motivima kao što su svećenik, Tri kralja, Isus, Uskrs, hostija i sl.¹³¹

U *Vjeveričinom* izdanju *Heidi* Johanne Spyri iz 1961. godine (u odnosu na izdanje *Kršćanske sadašnjosti* iz 1983.) izbačeni su ili zamijenjeni drugim pojmovima kršćanski motivi i simboli, molitve i spominjanje Boga (npr. svećenik/učitelj; Heidi se obraća Bogu koji joj olakšava dušu/Heidi utjehu pronalazi u baki), a ponekad su, kako uočava Jozak, i cijela poglavlja izostavljena (primjer poglavlja *Bakica* koje svojom pričom podsjeća na biblijsku priču o *Izgubljenom sinu*).¹³² U izdanju *Kršćanske sadašnjosti*, isto poglavlje, Jozak primjećuje da se Heidi obraća Bogu da joj olakša dušu, dok se u *Vjeveričinom* izdanju obraća baki, ispovijeda joj se i traži utjehu u njoj.¹³³ Također u poglavlju *Heidi duhovno dobiva, a tjelesno gubi* Jozak primjećuje da bakica Heidi savjetuje da se ne prestaje moliti i vjerovati u Boga, dok joj u *Vjeveričinom* izdanju bakica savjetuje da ne vjeruje ljudima.¹³⁴ S druge strane, kako primjećuje Jozak, u izdanju *Kršćanske sadašnjosti* u nekoliko poglavlja uočavamo da nedostaju dijelovi teksta koji se nalaze u *Vjeveričinom* izdanju.¹³⁵

U *Vjeveričinom* izdanju *Pipi duga čarapa* Astrid Lindgren iz 1977. godine, urednica Ana Kulušić, (u odnosu na *Striborovo* izdanje 1998. godine) izostavljeno je osam poglavlja koja su sadržavala priču koju je urednica smatrala neprikladnom (npr. loš primjer ponašanja, nasilne scene, narušavanje autoriteta učitelja i autoriteta u obitelji te društvu općenito).¹³⁶

Iz navedenih primjera mogli smo vidjeti da se cenzura i uredničke intervencije uglavno odnose na dijelove teksta koji se tiču kršćanske tematike i odgoja djece te se na taj način nastojalo usmjeriti i nazirati čitanje kod djece. Dakle, u navedenim je izdanjima važnu

¹³⁰ Jozak, Kristina (2016) Paratekst i uredničke intervencije u dječjoj književnosti: primjer biblioteke *Vjeverica*, str. 25-47

¹³¹ Isto, str. 29-31

¹³² Isto, str. 36

¹³³ Isto, str. 36

¹³⁴ Isto, str. 36

¹³⁵ Isto, str. 37-38

¹³⁶ Isto, str. 46

ulogu odigrao ideološki okvir te intervencija urednika koji si uzimaju za pravo da mijenjaju izvorni tekst što potvrđuje postojanje nadziranog, kontroliranog čitanja u to vrijeme.

Do danas je nedovoljno istraženih djela dječje književnosti u smislu ideološke manipulacije, što ukazuje na činjenicu da cenzurirana djela dječje književnosti cirkuliraju na policama knjižnica i ulaze u službenu upotrebu u školama, a da nismo ni svjesni da sadrže izmjenjene, cenzurirane i ideološki prilagodeđene dijelove teksta. Zbog toga bi se trebalo posvetiti istraživanjima cenzure u dječjoj literaturi, posebno prijevodnoj dječjoj književnosti.

Opis biblioteke *Vjeverica*

Bibliografiju biblioteke *Vjeverica*¹³⁷ čini 318 naslova uz više od 1000 izdanja domaćih i stranih autora. Prvi objavljeni naslov je *Dječak sa dva imena*, 1957. godine slovenskog autora Antona Ingoliča, a posljednji objavljeni naslov je *Marijana u ruži vjetrova*, 1995. godine autorice Sunčane Škrinjarić. Prijevodi započinju trećim objavljenim naslovom austrijske književnice Hermynie zur Mühlen *Šta pričaju Petrovi prijatelji*, 1957. Uz naslove domaćih i stranih autora koji su već ranije bili objavljeni (M. Lovrak, I. B. Mažuranić, M. Matošec, F. Bevk, T. Seliškar, E. Kästner, L. Collodi, L. Carroll, F. Molnár, Ch. Perrault, J. Spyri, H. C. Andersen, braća Grimm i dr.), našli su se i mnogi naslovi tada suvremenih autora koji su po prvi puta objavljeni upravo u *Vjeverici* (V. Parun, *Tuga i radost*, V. Jelić, *Psiću a kako je tebi ime*, G. Vitez, *Kad bi drveće hodalo; Igra se nastavlja*, M. Lovrak, *Devetorica hrabrih*, *Zeleni otok*, P. Katalinić, *Djetinjstvo Vjetra kapetana*, M. Matošec, *Tiki traži Neznanca; Admiralov otok*, G. Vidović, *Kurir sa Psunja; Trojica iz Male ulice; Zatočnici Pernatog otoka*, A. Ingolič, *Dječak sa dva imena*, G. Rodari, *Čipolino; Putvanje plave strijele; Đelsomino u zemlji lažljivaca*, M. Šega, *Zlatni ključić*, W. Saroyan, *Mama, volim te; Tata, ti si lud* i mnogi drugi.)

Kroz četiri desetljeća postojanja ovoga niza, objavljeno je više od 120 naslova hrvatskih autora među kojima su Mato Lovrak sa svojih sedam romana u 52 izdanja (*Devetorica hrabrih*, *Zeleni otok*, *Vlak u snijegu*, *Družba Pere Kvržice*, *Neprijatelj br. 1*, *Anka Brazilijanka*, *Prijatelji*), Anđelka Martić sa šest romana i zbirkom priča u 40 izdanja (*Pirgo*, *Dječak i šuma*, *Vuk na Voćinskoj cesti*, *Djedica pričalo i čarobni vrutak*, *Šašavi dan*, *zarobljenik šumske kuće*, *Mali Konjovodac*), Ivan Kušan sa sedam romana u 36 izdanja (*Uzbuna na zelenom vrhu*, *Koko i duhovi*, *Koko u Parizu*, *Lažeš Melita*, *Zagonetni dječak*, *Strašni kauboj*, *Ljubav ili smrt*), Sunčana Škrinjarić sa svojih šest naslova, većinom zbirke priča, u 11 izdanja (*Kaktus bajke*, *Dva smijeha*, *Zmaj od stakla*, *Svaštara*, *Kuća od slova*, *Marijana u ruži vjetrova*), Zvonimir Balog sa šest naslova, većinom zbirke pjesama, u 21 izdanju (*Nevidljiva Iva*, *Ja magarac*, *Zlatna nit*, *Bosonogi general*, *Ljubav za početnike*, *Pusa od krampusa*), Milivoj Matošec sa šest romana u 24 izdanja (*Tiki traži Neznanca*, *Admiralov otok*, *Strah u Ulici lipa*, *Veliki skitač*, *Dječak sa Sutle*, *Pustolovina u dimnjaku*), Mladen Kušec sa pet naslova u 17 izdanja (*Dobar dan!*, *Volim te*, *Plavi kaputić*, *Donatela*, *Ubili su mi*

¹³⁷ U prilogu se donosi bibliografija nakladničkog niza Biblioteka *Vjeverica* te razlike u kasnijim izdanjima. Za potrebe izrade bibliografije konzultirali smo bibliografije niza koje su do sada napravile Vesna Radošević i Ivana Kukić Rukavina te katalog Knjižnice grada Zagreb i Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

kuću), Anto Gardaš s pet romana u 9 izdanja (*Ljubičasti planet*, *Bakreni Petar*, *Izum profesora Leopolda*, *Pigulica*, *Duh u močvari*).

U *Vjeverici* su objavljena i četiri naslova I. B. Mažuranić pri čemu su *Priče iz davnine* doživjele 20 izdanja, a *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* 17 izdanja. Također su objavljene i tri zbirke pjesama Grigora Viteza koje su doživjele 24 izdanja (*Igra se nastavlja*, *Kad bi drveće hodalo*, *Gdje priče rastu*). Svoje mjesto u ovom nizu pronašli su i G. Vidović, V. Parun, F. Levstik, J. Vandot, V. Jelić, D. Oblak, V. Nazor, S. Kolar, G. Krklec, N. Iveljić, Z. Krilić, H. Hitrec, L. Paljetak, P. Pavličić i mnogi drugi.

U *Vjeverici* su objavljena i 92 naslova prevedena s ruskog (12), francuskog (7), njemačkog (19), engleskog (19), talijanskog (12), danskog (4), češkog (4), bugarskog (1), rumunjskog (1), švedskog (5), mađarskog (3), nizozemskog (1), norveškog (1), poljskog (1), perzijskog (1) i starogrčkog (1) jezika. Najzastupljeni je njemački autor Erich Kästner s osam naslova, uglavnom romana, u 33 izdanja među kojima su *Emil i detektivi*, *Tonček i Točkica*, *Čovječuljak*, *Emil i tri blizanca*, *Blizanke* i dr. Slijedi ga talijanski pisac Gianni Rodari sa šest naslova u 15 izdanja među kojima su *Čipolino*, *Putovanje plave strijele*, *Đelsomino u zemlji lažljivaca*, *Telefonske priče*, *Planeta ispunjenih želja*, *Torta na nebu*. Sa švedskog su prevedena tri naslova Astrid Lindgren među kojima je nama najpoznatiji *Pipi duga čarapa* (5 izdanja); s francuskog je preveden *Mali princ* Antoinea de Saint Exuperyea (15 izdanja); s engleskog su prevedena dva romana Lewisa Carolla *Alica u zemlji čudesa* (12 izdanja) i *Alica s onu stranu ogledala*; *Knjiga o džungli* Rudyarda Kiplinga; dva romana Wiliama Saroyana *Tata, ti si lud* i *Mama, volim te*; *Mary Poppins* Pamele Lyndon Travers; s danskog su prevedene *Bajke* i *Bajke i priče* H. C. Andersena; *Robin Hood* Jensa Sigsgaarda; s mađarskog je preveden roman Ferenc Molnara *Junaci Pavlove ulice* (16 izdanja) i dr.

S obzirom na broj objavljenih naslova u *Vjeverici*, teško je govoriti o najzastupljenijim temama zbog tematske i žanrovske raznolikosti niza. Ipak slobodno možemo reći da je od književnih vrsta najzastupljeniji roman (156), slijede zbirke pjesama (45), zbirke pjesama i priča (4), zbirke pripovijetki (65), pripovijetke (23), zbirke bajki (15), zbirke bajki i priča (4), zbirka basni (1). Tu su još i tri zbornika za djecu: *Knjiga radosti 1* (1958.) i *Knjiga radosti 2* (1960.) koji sadrže pjesme i priče hrvatskih, domaćih i stranih autora, manje članke i križaljke; *Makedonski pisci djeci* (1958.) u kojem je zastupljena skupina makedonskih autora/ica. Također je objavljen i scenarij za film ruskog pisca Arkadija Gajdara *Komandant snježne tvrđave* po kojem je trebao biti napisan roman, kao nastavak romana *Timur i njegova četa*, no zbog autorove pogibije na ratištu to se nije ostvarilo pa su oba djela objavljena zajedno u 67. svesku *Vjeverice*.

Kada govorimo o romanima objavljenim u *Vjeverici*, najviše su zastupljeni pustolovni i znanstveno-fantastični, a nalazimo i povijesni, socijalni, humoristični dječji roman i dr. Neki od autora spomenutih romana su M. Lovrak, A. Martić, W. Saroyan, J. Vandot, E. Kästner, L. Carroll, G. Vidović, I. B. Mažuranić, A. Lindgren, M. Matošec, G. Rodari, F. Salten, J. Sigsgaard, F. Molnar, I. Kušan, C. Collodi, S. Kolar, A. Gardaš, H. Hitrec i dr.

Neki od autora zbirki pjesama objavljenih u *Vjeverici* su G. Vitez, V. Majer, F. Levstik, G. Krklec, R. Zvrko, M. Kušec, Z. Balog, V. Parun, L. Paljetak i dr. Spomenula bih još autore/ice zbirki pripovjedaka, a to su P. Katalinić, V. Jelić, N. Iveljić, S. Škrinjarić, D. Oblak i dr.

S obzirom na vrijeme i okolnosti nastanka *Vjeverice*, nailazimo i na naslove partizanske tematike među kojima su A. Martić, *Pirgo, Dječak i šuma*; D. Oblak, *Modri prozori*; B. Čopić, *Sin Brkate čete*, A. Mikić, *Priče o malim borcima*; G. Vidović, *Kurir sa Psunja*; N. Idrizović, *Mrav i aždaja*; F. Bevka, *Mali buntovnik*). Zanimljivo je da je A. Martić najznačajnija predstavница hrvatske ratne proze za djecu, a njezin je *Pirgo* (uz *Modre prozore* D. Oblaka) ocijenjen kao najbolja knjiga za djecu iz NOB-a¹³⁸ te kao takav i uvršten u popis lektirnih djela s kojeg je nestao početkom 90-ih.

Zanimljivo je da je unutar *Vjevarice* objavljeno više naslova istog autora koji se na neki način nadovezuju na prethodno djelo/a. Npr. roman Lewisa Carrolla *Alica s onu stranu ogledala* je nastavak romana *Alica u zemlji čudesa*; roman Arkadija Gajdara *Komandant snježne tvrđave* nastavak je romana *Timur i njegova četa*; *Emil i tri blizanca* druga je pripovijest o *Emilu i detektivima* Ericha Kästnera; u *Vjeverici* su objavljena četiri romana Ivana Kušana u kojima je glavni lik Koko - Ratko Milić, *Koko i duhovi*, *Uzbuna na zelenom vrhu*, *Zagonetni dječak*, *Koko u Parizu*.

Također je zanimljivo spomenuti da se na popisu objavljenih djela u nizu biblioteke *Vjeverica* pronašlo i djelo *Tisuću i jedna noć*, zbirka kratkih priča arapske i perzijske književnosti koju je prepričala Ana Kulušić.

Važno je spomenuti da su mnogi autori, čija su djela objavljena u *Vjeverici*, zapravo čak i višestruko nagrađivani. Među njima su I. Kušan, A. Martić, M. Lovrak, Z. Milčec, E. Kästner, Z. Krilić, S. Škrinjarić, N. Iveljić, M. Kušec, P. Kanižaj, Z. Balog koji je bio

¹³⁸ Paulina Arbutina, "Pirga" su zabranili isti oni koji su ga hvalili, intervju s Anđelkom Martić iz 2010. godine <http://arhiva.portalnovosti.com/2010/05/pirga-su-zabranili-isti-oni-koji-su-ga-hvalili/>

najnagrađivaniji hrvatski dječji pisac¹³⁹ i mnogi drugi. Također je važno spomenuti da su mnogi naslovi objavljeni u *Vjeverici* ekranizirani, tj. snimljen je film prema knjizi (*Emil i detektivi*, *Vlak u snijegu*, *Družba Pere Kvržice*, *Duh u Močvari*, *Koko u Parizu*, *Koko i duhovi*, *Zagonetni dječak*, *Čarobnjak iz Oza*, *Mary Poppins*, *Pipi duga čarapa*, *Junaci Pavlove ulice*, *Bambi*, *Knjiga o džugli*, *Alica u zemlji čudesa*, a neki od njih su uprizoreni kao kazališne predstave (*Blizanke*, *Mali plamen*, *Zvižduk s Bukovca*, *Kako je tata osvojio mamu i dr.*)

Dugovječnost *Vjeverice*, broj objavljenih naslova i brojna ponovljena izdanja pokazuju da je postojao velik interes za knjige koje su se objavljivale u *Vjeverici*, ali isto tako da su se autori pa tako i njihovi naslovi pomno birali, da se tražio kvalitetan sadržaj te da se nastojalo omogućiti dostupnost književnosti širokoj dječjoj publici. Pročitani naslovi kroz lektiru ili u slobodno vrijeme, sa svakim svojim likom, događajem, pjesmom ili pričom obogaćivali su djetinjstvo niza generacija, a nerijetko se tog bogatstva i sami sjetimo uzimajući dječju knjigu iz biblioteke *Vjeverica* u ruke i čitajući je kao već odrasli ljudi.

¹³⁹ Zvonimir Balog, <http://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/umro-zvonimir-balog-najnagradivaniji-hrvatski-djecji-pisac-preminuo-u-83.-godini/574969/>

Zaključak

Ovim radom smo potvrdili da je biblioteka *Vjeverica* bila središnji medij dječje književnosti sredinom 20. stoljeća te da je svojim sadržajima i načinom oblikovanja književnog sadržaja utjecala na brojne generacije koje su odrastale uz nju. Popularnost je stekla objavljivanjem velikog broja domaćih i stranih, starih i novih naslova te naslovima uključenim u školsku lektiru. U prilog tadašnjoj popularnosti idu i do danas očuvane privatne zbirke *Vjeverice*, pojedinačni naslovi na privatnim policama dobiveni kao nagrada za školski uspjeh, rođendanski dar i sl. Tu je dakako i prepoznatljiv izgled *Vjeverice*, bijeli hrbat, oslikana naslovnica i neizostavni logo vjeverice na slovu V u elipsi s uokvirenim nazivom Biblioteka *Vjeverica*. Da *Vjeverica* zauzima važno mjesto u hrvatskoj kulturi druge polovine 20. stoljeća i u našem kulturnome pamćenju potvrdila je i izložba *Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali* održana 2015. godine u sklopu manifestacije Mjesec hrvatske knjige u Knjižnici Novi Zagreb - Travno.

Neizostavno je bilo spomenuti nakladničko poduzeće *Mladost* u kojem je niz nastao te njenog osnivača, utemeljitelja i prvog urednika Grigora Viteza koji je do smrti ostao predan radu na ovom nizu. Dakako veliku ulogu u radu ovoga niza te okupljanja široke dječje čitateljske publike imao je Grigor Vitez, ali važnu ulogu odigrale su i Ana Kulušić i Vera Barić koje su nastavile rad na nizu u njegovom smjeru i nakon njegove smrti. U četrdeset i jednoj godini postojanja u ovom nizu je objavljeno 318 naslova s više od 1000 izdanja što govori o veličini i važnosti ovoga niza u drugoj polovici 20. st. U *Vjeverici* su mnogi autori doživjeli svoja prva uzdanja kao i prijevodna djela strane književnosti, dok su već ranije objavljeni naslovi doživjeli svoja ponovna izdanja.

S obzirom na to da su u vrijeme osnivanja biblioteke *Vjeverica* 1957. godine, društvena, kulturna i umjetnička događanja bila su pod dominacijom KPJ i njezine ideologije, morali smo ukazati na cenzuru u prijevodnim djelima ovoga niza, izmjene i prilagođavanja tadašnjim ideološkim strujanjima mnogih prijevodnih, ali i domaćih naslova.

Biblioteka *Vjeverica* samo je jedan od nakladničkih nizova za djecu koji je niz godina čekao na svoje detaljnije istraživanje i objavljivanje istog te na dodjelu priznavanja uloge i važnosti u polju dječje književnosti u Hrvatskoj. Zbog važnosti dječje književnosti, ali i književnosti općenito kod nas, važno je da se i ostali nakladnički nizovi istraže te da se tako proširi korpus znanja o dječjoj književnosti i kulturi u prošlosti.

Bibliografija biblioteke *Vjeverica*

Broj sveska	Naslov sveska	Autor	Prevoditelj	Urednik	Ilustrirao	Godina izdanja	Broj izdanja
1	Dječak sa dva imena	Anton Ingolič	Tone Potokar	Grigor Vitez	Zdenko Kalina	1957.	8
2	Pirgo	Anđelka Martić	/	Grigor Vitez	Slavko Marić (ilustracije); Raul Goldoni (naslovnica)	1957.	20
3	Šta pričaju Petrovi prijatelji	Herminia zur Mühlen	D. i E.G.	Grigor Vitez/ O. Šolc	Raul Goldoni	1957.	1
4	Najdihojca	Fran Levstik	Grigor Vitez	Grigor Vitez	Fedor Vaić (ilustracije); Raul Goldoni (naslovnica)	1957.	1
5	Voloda Uljanov	N. Veretennikov	Grigor Vitez	Grigor Vitez	A. Davidov (ilustracije iz originala); Raul Goldoni (naslovnica)	1957.	2
6	Heidi	Johanna Spyri	Živojin Vukadinović	Grigor Vitez	Raul Goldoni (naslovnica)	1957.	15
7	U svijetu priča <i>Izabrane priče</i>	Angel Karalijčev	L. Držić (izabrao i s bug. preveo)	Grigor Vitez	Frano Šimunović	1957.	1
8	Život i djela oštroumnog viteza Don Quichotte	Erich Kästner (prepričao)	Eva Grlić	Grigor Vitez	Horst Lemke (ilustracije iz originala)	1958.	1
9	Čudesna knjiga	Nathaniel Haethorne	Branko Brusar	Grigor Vitez	Ivo Šebalj	1958.	1

10	Doktor Jobjoli	Kornej Čukovski	Grigor Vitez	Grigor Vitez	Ilustracije iz originala; Slavko Barlović (naslovnica)	1958.	5
11	Bajke	Vladimir Colin	M. N.	Grigor Vitez	Ivo Šebalj	1958.	1
12	Bajke	Kornej Čukovski	Grigor Vitez	Grigor Vitez	K. Rošov (ilustracije); Ivo Šebalj (naslovnica)	1958.	1
13	Robinzonka	Marija Majerova	Zora Simić	Grigor Vitez	Fedor Vaić	1958.	1
14	Makedonski pisci djeci	/	/	Grigor Vitez/ Vasil Kunovski i Danko Oblak	Frano Šimunović	1958.	1
15	Kekec nad samotnim ponorom	Josip Vandot	Andelka Martić (sa slovenskog)	Grigor Vitez	Dalibor Parać	1958.	6
16	Bajke	Charles Perrault	Dunja Robić	Grigor Vitez	Zlatko Prica (linorezi naslovnice i ilustracije)	1958.	5
17	Devetorica hrabrih	Mato Lovrak	/	Grigor Vitez	Sava Nikolić (ilustracije); Ivo Šebalj (naslovnica)	1958.	7
18	Preokrenuto drvo	Krišan Čandar	Maja Mulić (s ruskog)	Grigor Vitez	Albert Kinert	1958.	1
19	Priče za djecu	Mihail Zoščenko	Grigor Vitez	Grigor Vitez	Stevo Binički	1958.	1
20	Tata, ti si lud	William Saroyan	Ljerka Radović	Grigor Vitez/ O. Šolc	Edo Murtić (naslovnica)	1958.	6
21	Mama, volim te	William Saroyan	Ljerka Radović	Grigor Vitez	Edo Murtić (naslovnica)	1958.	6

22	Perzijske bajke	/	Jakša Kušan (s ruskog)	Grigor Vitez	Raul Goldoni	1958.	1
23	Bajke	braća Grimm	Viktor Kralj (s njem.); za tisak priredio Stanislav Šimić	Grigor Vitez	Frano Šimunović	1958.	16
24	Čarobni ključić	Milan Šega	Anđelka Martić	Grigor Vitez	Melita Vovk (ilustracije iz originala); Frano Šimunović (naslovnica)	1958.	1
25	Tuga i radost šume	Vesna Parun	/	Grigor Vitez	Vesna Borčić	1958.	1
26	Knjiga radosti I	/	/	Grigor Vitez	Fedor Vaić i Stevo Binički	1958.	1
27	Modri prozori	Danko Oblak	/	Grigor Vitez	Albert Kinert	1958.	10
28	Kekec na vučjem tragu	Josip Vandot	Anđelka Martić	Grigor Vitez	Stevo Binički	1959.	5
29	Emil i detektivi	Erich Kästner	Gustav Krklec	Grigor Vitez	W. Trier (ilustracije); S. Binički (naslovnica)	1959.	13
30	Alica u zemlji čudesa	Lewis Carroll	Mira Jurkić- Šunjić (s engleskog); Mirko Jurkić (preveo stihove)	Grigor Vitez	Raul Goldoni (ilustracije); Edo Murtić (naslovnica)	1959.	12
31	Kurir sa Psunja	Gabro Vidović	/	Grigor Vitez	Raul Goldoni (ilustracije); Edo Murtić (naslovnica)	1959.	4

32	Priče iz prirode <i>Knjiga jednog prirodnjaka</i>	Miroslav Hirtz	/	Grigor Vitez	Frano Šimunović	1959.	1
33	Psiću a kako je tebi ime	Vojin Jelić	/	Grigor Vitez	Slavko Barlović	1959.	1
34	Kad bi drveće hodalo	Grigor Vitez	/	Grigor Vitez	Ivo Šebalj	1959.	11
35	Tonček i Točkica <i>Omladinski roman</i>	Erich Kästner	Tomislav Prpić	Grigor Vitez	Stevo Binički (naslovnica)	1959.	7
36	Priče iz davnine	Ivana Brlić-Mažuranić	/	Grigor Vitez	Albert Kinert	1958.	20
37	Čipolino	Gianni Rodari	Ratko Zvrko (s talijanskog)	Grigor Vitez	Fedor Kulmer	1960.	4
38	Dječak i šuma	Anđelka Martić	/	Grigor Vitez	Slavko Šohaj	1960.	3
39	Knjiga radosti II	/	/	Grigor Vitez	Fedor Vaić i Stevo Binički	1960.	1
40	Čudnovate zgone šegrta Hlapića	Ivana Brlić-Mažuranić	/	Grigor Vitez	Ferdinand Kulmer	1961.	17
41	Razmo u skitnji	Astrid Lindgren	Josip Tabak (sa švedskog)	Grigor Vitez	Ivo Šebalj	1961.	2
42	Tiki traži Nezanca	Milivoj Matošec	/	Grigor Vitez	Ivo Šebalj	1961.	4
43	Putovanje Plave strijele	Gianni Rodari	Slobodan Lazić; Mirjana Vaniček (redakcija prijevoda)	Grigor Vitez	Ivo Šebalj	1961.	2

44	Zeleni otok <i>Pedeset osam slika marine</i>	Mato Lovrak	/	Grigor Vitez	Ivo Šebalj	1961.	1
45	Žuna na telefonu	Vjekoslav Majer	/	Grigor Vitez	Ivan Švertasek	1961.	3
46	Mrav i aždaja	Nusret Idrizović	/	Grigor Vitez	Rudolf Donassy	1961.	1
47	Mali buntovnik	France Bevk	Anđelka Martić	Grigor Vitez	Dalibor Parać (ilustracije); Ivan Švertasek (naslovnica)	1962.	6
48	Priče	braća Grimm	Viktor Kralj (s njemačkog); Stanislav Šimić (redakcija prijevoda)	Grigor Vitez	Ferdinand Kulmer	1962.	13
49	Bambi <i>Jedan život u šumi</i>	Felix Salten	Dragutin Perković	Grigor Vitez	Fedor Vaić (ilustracije); Slavko Barlović (naslovnica)	1962.	12
50	Priče	Hans Christian Andersen	Josip Tabak (s danskog)	Grigor Vitez	Michieli Ž. Katarina	1962.	3
51	Bajke	Hans Christian Andersen	Josip Tabak (s danskog)	Grigor Vitez	Michieli Ž. Katarina	1962.	2
52	Alica s onu stranu ogledala	Lewis Carroll	Mira Buljan; Ivan V. Lalić (preveo stihove)	Grigor Vitez	Goranka Vrus Murčić	1962.	1
53	Robin Hud	Jens Sigsgaard	Ljerka Linić (s njemačkog)	Grigor Vitez	Raul Goldoni	1962.	10
54	Kurir Loda/ Veli Jože	Vladimir Nazor	/	Grigor Vitez	Stevo Binički (ilustracije); Raul Goldoni	1962.	8

					(naslovnica)		
55	Junaci Pavlove ulice <i>Roman za djecu</i>	Ferenc Molnar	L. Matijević (s mađarskog)	Grigor Vitez	Ismet Voljevica	1962.	16
56	Nebeski mornar	Stevan Bulajić	/	Grigor Vitez	Slavko Barlović	1962.	1
57	Priče o malim borcima	Aleksa Mikić	/	Grigor Vitez	Stevo Binički	1962.	2
58	Ciciban i druge pjesme za djecu	Oton Župančić	Gustav Krklec i Grigor Vitez	Grigor Vitez	Ferdinand Kulmer	1962.	10
59	Tvrdoglave priče	Aleksandar Popović	/	Grigor Vitez	Stevo Binički	1962.	1
60	Vlak u snijegu	Mato Lovrak	/	Grigor Vitez	Stevo Binički (naslovnica); Marijan Detoni (ilustracije)	1963.	19
61	Basne <i>Izbor</i>	Ezop	Milivoj Sironić	Grigor Vitez	Boninus de Boninus de Ragusio (Dobruško Dobričević Dubrovčanin) – ilustracije; Ferdinand Kulmer (naslovnica);	1963.	7
62	Bajke	Karel Čapek	Mirko Jirsak (sa češkog)	Grigor Vitez	Gita Rosenzweig-Trkulja	1963.	4
63	Kućica kraj mora	Branka Jurca	Anđelka Martić	Grigor Vitez	Fedor Vaić	1963.	1
64	Trojica iz Male ulice	Gabro Vidović	/	Grigor Vitez	Gita Rosenzweig-Trkulja	1963.	1

65	Priče mačke na grani	Marcel Aymé	Vladan Desnica	Grigor Vitez	Tomislav Hruškovec	1963.	3
66	Kameni cvijet i druge priče	Pavel Bažov	Ljubomir Jesih (s ruskog)	Grigor Vitez	Stevo Binički	1963.	3
67	Timur i njegova četa / Komandant snježne tvrđave	Arkadij Gajdar	Drago Stanković	Grigor Vitez	Josip Barlović	1963.	1
68	Admiralov otok	Milivoj Matošec	/	Grigor Vitez	Stevo Binički	1963.	1
69	Pinokio <i>Čudnovati doživljaji jednoga lutka</i>	Carlo Collodi	Vjekoslav Kaleb	Grigor Vitez	Gita Rosenzweig-Trkulja	1963.	13
70	Đelsomino u zemlji lažljivaca	Gianni Rodari	Nikola Babić	Grigor Vitez	Ordan Petlevski	1963.	1
71	Čarobnjak iz Oza ili Čarobnjak Smaragdnog grada	A. Volkov (obradio)	Slobodan Glumac (s ruskog)	Grigor Vitez	Ferdinand Kulmer	1963.	1
72	Na leđima delfina	Slavko Kolar	/	Grigor Vitez	Ivan Švertasek	1963.	6
73	Ruža i prsten : <i>pripovijest o kraljeviću Ljilju i kraljeviću Bubrini : igra za veliku i malu djecu</i>	W. M. Thackeray	Mira Šunjić (sa engleskog)	Grigor Vitez	ilustracije iz originala; Gita Rosenzweig (naslovnica)	1963.	1
74	Ptice na česmi	Desanka Maksimović	/	Grigor Vitez	Ivan Kožarić	1963.	7

75	Crna braća/ Učiteljica Breda	France Bevk	Anđelka Martić (sa slovenskog)	Grigor Vitez	Ismet Voljevic	1963.	3
76	Velika, veća i najveća	Jerzy Broszkiewicz	Zdravko Malić (s poljskog)	Grigor Vitez	Ordan Petlevski	1964.	2
77	Djetinjstvo Vjetra kapetana i druge priče	Palma Katalinić	/	Grigor Vitez	Danica Rusjan	1964.	2
78	Lavine bjesne	An Rutgers van der Loeff-Basenau	Josip Tabak (s nizozemskog)	Grigor Vitez	Rudolf Sablić	1964.	1
79	Zlatni ključić	Aleksej Tolstoj	Nikola Nikolić (s ruskog)	Grigor Vitez	Ferdinand Kulmer	1964.	1
80	Zatočenici Pernatog otoka	Gabro Vidović	/	Grigor Vitez	Stevo Binički	1964.	1
81	35. maj / Dva su učenika nestala	Erich Kästner	M. N. (prevela 35. maj); Mirko Cerovac (preveo Dva su učenika nestala)	Grigor Vitez	Tonka Petrić	1964.	1
82	Družina Sinjeg galeba	Tone Seliškar	Tone Peruško	Grigor Vitez	Julije Knifer	1964.	12
83	Pjesme za djecu / Martin Krpan	Fran Levstik	Grigor Vitez	Grigor Vitez	Fedor Vaić	1964.	4
84	Vinipeški vuk i druge pripovijetke	Ernest Thompson Seton	Vlatko Šarić (s engleskog)	Grigor Vitez	Frano Šimunović	1964.	6
85	Moj život	Ivan Cankar	Tone Potokar (odabrao i preveo sa slovenskog)	Grigor Vitez	Diana Kosec	1965.	7
86	Gdje priče rastu	Grigor Vitez	/	Anan Kulušić	Ordan Petlevski	1965.	7

87	Sin brkate čete i druge priče	Branko Čopić	/	Grigor Vitez	Virgilije Nevistić	1965.	11
88	Hrabriji nego igračka	Vojin Jelić	/	Grigor Vitez	Slavko Šohaj	1965.	1
89	Domaća zadaća	Ivan Kupan	/	Grigor Vitez	Julije Knifer	1965.	4
90	Druge priče mačke na grani	Marcel Aymé	Vladan Desnica	Grigor Vitez	Nives Kavurić-Kurtović	1965.	1
91	Uzbuna na Zelenom vrhu	Ivan Kušan	/	Grigor Vitez	Ordan Petlevski	1966.	6
92	Majmun i naočale	Gustav Krklec	/	Grigor Vitez	Nives Kavurić-Kurtović	1967.	10
93	Djeco, laku noć	Ela Peroci	Josip Bratulić (sa slovenskog); Grigor Vitez – izbor priča	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1967.	9
94	Telefonske priče	Gianni Rodari	Dušanka Orlandi	Ana Kulušić	Ivan Švertasek	1967.	1
95	Igra se nastavlja	Grigor Vitez	/	Ana Kulušić	Ordan Petlevski	1967.	6
96	Grga Čvarak	Ratko Zvrko	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1967.	12
97	Čovječuljak	Erich Kästner	Gustav Krklec (s njemačkog)	Ana Kulušić	Đuro Seder	1967.	2
98	Čavlićevi doživljaji	Gabriella Parca i Marcello Argilli	Dušanka Orlandi (s talijanskog)	Ana Kulušić	Ismet Voljevica	1967.	1
99	Bambijeva djeca	Felix Salten	Dragutin Perković	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1968.	7
100	Družba Pere Kvržice	Mato Lovrak	/	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1968.	14

101	Puž na ljetovanju	Femenić, Stanislav	/	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1968.	4
102	Strah u Ulici lipa	Milivoj Matošec	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1968.	10
103	Vjetropirka Eva	Eva Maria Aab	Oto Šolc (s njemačkog)	Ana Kulušić	Diana Kosec-Bourek	1968.	2
104	Konjić sa zlatnim sedlom	Nada Iveljić	/	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1968.	10
105	Začarani putovi	Višnja Stahuljak		Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1968.	3
106	Pjesme četiri vjetra	/	Grigor Vitez (preveo s raznih jezika)	Ana Kulušić	Griše Bojadžijev	1968.	3
107	Matija i vjeverica	Hans Peterson	Mirko Rumac (sa švedskog)	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1968.	1
108	Djevojčica iz svemira	Henry Winterfeld	Hilda Hećej (s njemačkog)	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1969.	2
109	Pričanje Cvrčka moreplovca	Palma Katalinić	/	Ana Kulušić	Diana Kosec-Bourek	1969.	5
110	Vode su pjevale	Zdenka Jušić-Seunik	/	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1969.	2
111	Vesela godina	Stjepan Jakševac	/	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1969.	5
112	Emil i tri blizanca	Erich Kästner	Dragutin Perković (s njemačkog)	Ana Kulušić	Đuro Seder	1969.	1
113	Čovječuljak i Malena	Erich Kästner	Gustav Krklec (s njemačkog)	Ana Kulušić	Đuro Seder	1969.	2
114	Blizanke	Erich Kästner	Gustav Krklec (s njemačkog)	Ana Kulušić	Đuro Seder	1969.	7
115	Zlatni danci	Jagoda Truhelka	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1969.	3

116	Nevidljiva Iva	Zvonimir Balog	/	Ana Kulušić	Marija Putra-Žižić	1970.	9
117	Neboder C-17	Dragan Lukić	/	Ana Kulušić	Đuro Seder	1970.	3
118	Ništa bez Božene	Mladen Bjažić i Zvonimir Furtinger	/	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1970.	5
119	Kaktus bajke	Sunčana Škrinjarić	/	Ana Kulušić	Biserka Baretić	1970.	6
120	Koko i duhovi	Ivan Kušan	/	Ana Kulušić	Đuro Seder	1970.	6
121	Neobična ulica	Blanka Dovjak Matković	/	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1970.	1
122	Planeta ispunjenih želja	Gianni Rodari	Pavao Pavličić (s talijanskog)	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1970.	5
123	Dobar dan!	Mladen Kušec	/	Ana Kulušić	Ilustracije izradili učenici osnovnih škola	1970.	2
124	Aslak dječak sa Sjevera	Viola Wahlstedt	Mirko Rumac (sa švedskog)	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1970.	4
125	Vuk na Voćinskoj cesti	Anđelka Martić	/	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1970.	5
126	Neprijatelj br. 1	Mato Lovrak	/	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1971.	6
127	Bajke i priče: izbor	Hans Chistian Andersen	Josip Tabak (s danskog)	Ana Kulušić	Gita Rosenzweig	1971.	13
128	Mali plamen	Dubravka Ugrešić	/	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1972.	3
129	Moja Zlatna dolina	Zlata Kolarić Kišur	/	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1972.	8
130	Koko u Parizu	Ivan Kušan	/	Ana Kulušić	Đuro Seder	1972.	9

131	Veliki skitač	Milivoj Matošec	/	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1972.	1
132	Kupi mi vilovita konja	Zdenka Jušić-Seunik	/	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1972.	1
133	Mali princ	Antoine de Saint-Exupéry	Mia Pervan-Plavec (s francuskog)	Ana Kulušić	Antoine de Saint-Exupéry	1973.	15
134	Miško	Vlatko Šarić	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1973.	2
135	Dva smijeha	Sunčana Škrinjarić	/	Ana Kulušić	Biserka Baretić	1973.	1
136	Bjelkan	Gabro Vidović	/	Ana Kulušić	Stevo Binički	1973.	2
137	Pipi Duga Čarapa	Astrid Lindgren	Mirko Rumac (sa švedskog)	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1973.	5
138	Ja magarac	Zvonimir Balog	/	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1973.	5
139	Katja i krokodil	Nina Gernet i Grigorij Jagdfeljd	Mirjana Roca (s ruskog)	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1973.	1
140	Krijesnice	Stanislav Femenić	/	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1973.	5
141	Volim te	Mladen Kušec	/	Ana Kulušić	Diana Kosec-Bourek	1973.	4
142	Četiri dječaka i jedan pas	Božena Loborec	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1973.	2
143	Priče iz Dubrave	Blanka Dovjak Matković	/	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1973.	2
144	Miševi i mačke naglavačke	Luko Paljetak	/	Ana Kulušić	Diana Kosec-Bourek	1973.	5
145	Mali, ne maline	Drago Ivanišević	/	Ana Kulušić	Boris Dogan	1973.	3

146	Lažeš, Melita	Ivan Kušan	/	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1974.	7
147	Zmaj od stakla	Sunčana Škrinjarić	/	Ana Kulušić	Maria Duga	1975.	1
148	Plavi kaputić	Mladen Kušec	/	Ana Kulušić	Diana Kosec-Bourek	1974.	9
149	Zeleni dječak	Josip Barković	/	Ana Kulušić	Maria Duga	1974.	2
150	Zelena patrola	Danko Oblak	/	Ana Kulušić	Đuro Seder	1975.	3
151	Kućica sa crvenim šeširom	Višnja Stahuljak	/	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1975.	2
152	Dobro lice	Nada Iveljić	/	Ana Kulušić	Maria Duga	1974.	1
153	Torta na nebu	Gianni Rodari	Dušanka Vuletić (s talijanskog)	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1975.	2
154	Dječak sa Sutle	Milivoj Matošec	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1975.	7
155	Zvižduk s Bukovca	Zvonimir Milčec	/	Ana Kulušić	Oto Reisinger	1975.	10
155a	Anka Brazilijanka/ Francek drugi hrabri	Mato Lovrak	/	Ana Kulušić	Danica Rusjan	1975.	3
156	Trepavice skitalice	Iris Supek	/	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1976.	1
157	Dolina zečeva	Nikola Pulić	/	Ana Kulušić	Vlado Jakelić	1976.	2
158	Filip i Srećica	Dubravka Ugrešić	/	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1976.	1

159	Adam Vučjak	Branko Hribar	/	Ana Kulušić	Zlatko Bourek	1976.	7
160	Zagonetni dječak	Ivan Kušan	/	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1976.	3
161	Šarabara	Pajo Kanižaj	/	Ana Kulušić	Josip Turković	1976.	3
162	Srce	Edmondo de Amicis	Marijana Drganc (s talijanskog)	Ana Kulušić	Munir Vejzović	1976.	4
163	Na tragu.	Danko Oblak	/	Ana Kulušić	Boris Dogan	1976.	3
164	Mrnjau, grizu me...	Kazimir Klarić	/	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1976.	2
165	Svaštara	Sunčana Škrinjarić	/	Ana Kulušić	Ivan Vitez	1976.	1
166	Djedica pričalo i čarobni vratak	Anđelka Martić	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1977.	4
167	Čemu služe roditelji	Zvonimir Golob	/	Ana Kulušić	Diana Kosec-Bourek	1977.	1
168	Čarobnjak iz Oza	Frank Lyman Baum	Marija Salečić (s engleskog)	Ana Kulušić	Zlatko Bourek	1977.	7
169	Prva ljubav	Miroslav Antić	/	Ana Kulušić	Nives Kavurić Kurtović	1977.	13
170	Mornar Nep	Gligor Popovski	Marija Peakić (s makedonskog)	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1977.	1
171	Sakriveni dnevnik	Leopold Suhodolčan	Ivan Brajdić	Ana Kulušić	Branko Vujanović	1977.	2
172	Tri gusketara	Dragan Lukić	/	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1977.	1
173	Mama, kome on to priča?	Marino Zurl	/	Ana Kulušić	Branko Vujanović (ilustracije); Zdenka Pozaić	1977.	1

					(naslovnica)		
174	Lipa	Boro Pavlović	/	Ana Kulušić	Ivan Lacković	1977.	1
175	Pustolovina u dimnjaku	Milivoj Matošec	/	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1977.	1
176	Otključani globus	Pero Zlatar	/	Ana Kulušić	Vasko Lipovac	1977.	4
177	Potopljena galija	Anton Ingolič	Ivan Brajdić (sa slovenskog)	Ana Kulušić	Miro Usenik	1978.	2
178	Zvijezda na krovu	Nada Iveljić	/	Ana Kulušić	Josip Generalić	1978.	1
179	Od Solina do Solina	Toma Podrug	/	Ana Kulušić	Marčelo Brajković	1978.	1
180	Trinaest satova/ Čudesno A	James Thurber	Giga Gračan (s engleskog)	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1978.	1
181	Slavuj i sunce	Dobrica Erić	/	Ana Kulušić	Biserka Baretić	1978.	1
182	Garavi sokak	Miroslav Antić	/	Ana Kulušić	Ordan Petlevski	1978.	2
183	Kad se pojavi crveni konj	Dragan Božić	/	Ana Kulušić	Ivica Antolčić	1978.	1
184	Šašavi dan	Anđelka Martić	/	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1978.	2
185	Ježek	Danko Oblak	/	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1978.	3
185 a	Bajka o glinenoj ptici	Grigor Vitez	/	Ana Kulušić	Ordan Petlevski	1978.	1
185 b	Prijatelji	Mato Lovrak	/	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1979.	2

186	6000 budilica	Miloš Macourek	Maca Marković (s češkog)	Ana Kulušić	Boris Kolar	1979.	1
187	Velika pustolovina	Slavko Pregl	Mirjana Hećimović (sa slovenskog)	Ana Kulušić	Eugen Kokot	1978.	1
188	Zlatna nit	Zvonimir Balog	/	Ana Kulušić	Zlatko Bourek	1978.	2
189	Tikva s nosom	Stanislav Femenić	/	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1979.	2
190	Igre i igračke	Dušan Radović	/	Ana Kulušić	Zlatko Bourek	1979.	2
191	Orlovi rano lete	Branko Čopić	/	Ana Kulušić	Ivica Antolčić	1979.	4
192	Eko Eko	Hrvoje Hitrec	/	Ana Kulušić	Joško Marušić	1979.	4
193	Prvi sudar	Zlatko Krilić	/	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1979.	3
194	Paukova mreža	Elwyn Brooks White	Ljerka Radović (s engleskog)	Ana Kulušić	Garth Williams	1979.	1
195	Sedefna ruža	Grozdana Olujić	/	Ana Kulušić	Biserka Baretić	1979.	4
196	Bašta starca Radosava	Jevrem Brković	/	Ana Kulušić	Marija Putra-Žižić	1980.	1
197	Ne mogu bez snova	Mira Alečković	/	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić	1980.	3
198	Ne okreći se, sine	Arsen Diklić	/	Ana Kulušić	Eugen Kokot	1980.	6
199	Mišica spava	Svetlana Makarović	Luko Paljetak (sa slovenskog)	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1980.	1
200	Čudnovata istina	Zlatko Krilić	/	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1980.	3

201	Imat ću svoj otok	Klára Fehér	Ljerka Damjanov (s mađarskog)	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1980.	1
202	Poletarci	Josip Pavičić	/	Ana Kulušić	Vlado Jakelić	1980.	1
203	Posljednji zvižduk	Zvonimir Milčec	/	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1981.	2
204	Sat plavih slonova	Ota Hofman	Dagmar Ruljančić (sa češkog)	Ana Kulušić	Eugen Kokot	1981.	1
205	Ala je lep ovaj svet	Jovan Zmaj Jovanović	/	Ana Kulušić	Zlatko Bourek	1981.	3
206	Stanari u slonu	Dubravko Horvatić	/	Ana Kulušić	Branka Četković	1981.	5
207	Od kuće do škole	Dragan Lukić	/	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1981.	2
208	Srećan život	Milovan Danojlić	/	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1981.	1
209	Ljubičasti planet	Anto Gardaš	/	Ana Kulušić	Pavao Štalter	1981.	3
210	Medvjed u zelenoj bundi	Pero Zlatar	/	Ana Kulušić	Vlado Jakelić	1981.	1
210 a	Ima jedan razred	Stjepan Jakševac	/	Ana Kulušić	Eugen Kokot	1981.	2
211	Junačina Mijat Tomić	Dubravko Horvatić	/	Ana Kulušić	Ivica Antolčić	1982.	2
212	Čađave zgode	Dragutin Horkić	/	Ana Kulušić	Pavao Štalter	1982.	3
213	Strašni kauboj	Ivan Kušan	/	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1982.	2
214	Bijela loptica	Nenad Brixy	/	Ana Kulušić	Branka Četković	1982.	1

215	Kapetan Valova	Rosa Petković	/	Ana Kulušić	Branka Četković	1983.	1
216	Dva dječaka	Zdenka Čop	/	Ana Kulušić	Eugen Kokot	1983.	1
217	Mazge i češljugari	Tone Seliškar	Hijacint Petris i Ćiro Čulić (sa slovenskoga)	Ana Kulušić	Ivica Antolčić	1983.	1
218	Salaš u Malom Ritu	Arsen Diklić	/	Ana Kulušić	Eugen Kokot	1983.	1
219	Mladić koji je ušao u palaču	Roberto Piumini	Ana Prpić (s talijanskog)	Ana Kulušić	Pavao Štalter	1983.	1
220	Hoću ljutić, neću mak	Vesna Parun	/	Ana Kulušić	Zdenka Pozaić Vujanović	1983.	1
221	Zrcalo	Irena Lukšić	/	Ana Kulušić	Vjera Lalin	1983.	1
222	Okamenjeni vukovi	Ahmet Hromadžić	/	Ana Kulušić	Branka Četković	1983.	2
223	Waitapu	Joža Horvat	/	Vera Barić	Zlatko Šimunović	1984.	4
224	Veliki zavodnik	Zlatko Krilić	/	Ana Kulušić	Nedeljko Dragić	1984.	2
225	Priča starog kamena	Desanka Maksimović	/	Vera Barić	Biserka Baretić	1984.	4
226	Trojica u Trnju	Pavao Pavličić	/	Ana Kulušić	Đuro Seder	1984.	3
227	Kratki ljudi	Hrvoje Hitrec	/	Ana Kulušić	Ivica Antolčić	1984.	1
228	Nebeska reka	Grozdana Olujić	/	Vera Barić	Desa Kerečki- Mustur	1984.	2
229	Dođi da ti pričam	Nada Iveljić	/	Vera Barić	Branka Četković	1984.	2

230	Bakreni Petar	Anto Gardaš	/	Ana Kulušić	Pavao Štalter	1984.	2
231	Malinovac i slamčica/ Veliki pljusak	Éva Janikovszky	Ljerka Damjanov Pintar i Zlatko Glik (s mađarskog)	Vera Barić	Zvonko Lončarić	1985.	1
232	Hrabra Kajsa	Astrid Lindgren	Vera Skender (sa švedskog)	Vera Barić	Zlata Živković- Žilić	1985.	1
233	Mali konjovodac	Andelka Martić	/	Vera Barić	Branka Četković	1985.	4
234	Srebrna zrnca u pijesku	Dobriša Cesarić	/	Vera Barić	Ivan Lacković Croata	1985.	1
235	Crvenko na Mjesecu	Arthur Haulot	Ana Kolesarić (s francuskog)	Vera Barić	Zlata Živković- Žilić	1985.	1
236	Ključić oko vrata	Nikola Pulić	/	Vera Barić	Branka Četković	1985.	4
237	Čistač obuće	Ranko Pavlović	/	Vera Barić	Eugen Kokot	1985.	1
238	Rogan	Vlatko Šarić	/	Vera Barić	Branko Vujanović	1985.	2
239	Narodne pripovijetke	priredio Josip Kekez	/	Vera Barić	Ivica Antolčić	1985.	3
240	Bajke	Aleksandar Sergejevič Puškin	Dobriša Cesarić i Radomir Venturin (s ruskog)	Vera Barić	Ivica Antolčić	1986.	2
241	Anja voli Petra	Palma Katalinić	/	Vera Barić	Branka Četković	1986.	3
242	Automobilom kroz oblake	Pero Čimbur	/	Vera Barić	Vjera Lalin	1986.	1
243	Izum profesora Leopolda	Anto Gardaš	/	Vera Barić	Pavao Štalter	1986.	1

244	Medo Winnie zvani Pooh	Alan Alexander Milne	Mia Pervan-Plavec	Vera Barić	Ernest H. Shepard	1986.	2
245	Zeleni brkovi	Pajo Kanižaj	/	Vera Barić	Zlata Živković-Žilić (ilustracije); Zlatko Kauzlarić Atač (naslovnica)	1986.	1
246	Kako podići nebo	Milovan Vitezović	/	Vera Barić	Eugen Kokot	1986.	1
247	Zlatna ptica sunca	Stjepan Jakševac	/	Vera Barić	Ivan Vitez	1986.	1
248	Kuća od slova	Sunčana Škrinjarić	/	Vera Barić	Vjera Lalin	1986.	1
249	Zagrebačka priča	Blanka Dovjak Matković	/	Vera Barić	Branko Bahunek	1987.	1
250	Grički top i druge legende naših krajeva	Dubravko Horvatić	/	Vera Barić	Joško Marušić	1987.	2
251	Lana – godina mačke	Jadranko Bitenc	/	Vera Barić	Joško Marušić	1987.	1
252	Bundaš iz petog be	Maja Gluščević	/	Vera Barić	Ivica Bednjanec	1987.	1
253	Knjiga o džungli	Rudyard Kipling	Olga Timotijević (s engleskog)	Vera Barić	Igor Kordej	1987.	2
254	Ljubav ili smrt	Ivan Kušan	/	Vera Barić	Ivan Kušan	1987.	3
255	Dobar dan, tata	Stjepan Tomaš	/	Vera Barić	Vjera Lalin	1987.	3
256	Zagonetno pismo	Zlatko Krilić	/	Vera Barić	Ninoslav Kunc	1987.	3

257	Norveške bajke i priče	/	Josip Tabak (s norveškog)	Vera Barić	Ivan Švertasek	1988	1
258	Pustolovine baruna Münchausena	Rudolf Erich Raspe i Gottfried August Bürger	Franjo Cipra (s njemačkog)	Vera Barić	Gustav Doré	1988.	1
259	Pigulica	Anto Gardaš	/	Vera Barić	Nada Kinert	1988.	1
260	Bijeli klaun	Damir Miloš	/	Vera Barić	Radovan Devlić (ilustracije); Irislav Meštrović (likovni urednik)	1988.	2
261	Twist na bazenu	Jadranko Bitenc	/	Vera Barić	Joško Marušić (ilustracije); Branko Vujanović (likovni urednik)	1988.	2
262	MaiLU	Ljerka Car Matutinović	/	Vera Barić	Nada Kinert (ilustracije); Branko Vujanović (likovni urednik)	1988.	2
263	Bosonogi general	Zvonimir Balog	/	Vera Barić	Zvonimir Balog (ilustracije); Branko Vujanović (likovni urednik)	1988.	3
264	Petko ili divlji život	Michel Tournier	Bosiljka Brlečić (s francuskog)	Vera Barić	Igor Ostojić (ilustracije); Branko Vujanović i Irislav Meštrović (likovni urednici)	1988.	2
265	Sablja Vuka Mandušića	Nikola Pulić	/	Vera Barić	Ivan Vitez	1989.	1
266	Jaša Dalmatin	Ivana Brlić- Mažuranić	/	priredio Dubravko	Vladimir Mažuranić	1989.	1

				Horvatić			
267	Petar Pan	James Matthew Barrie	Marija Salečić (s engleskog)	Ana Kulušić	Zlata Živković-Žilić	1980.	4
268	Stari sat	Krunoslav Kuten i dr.	/	Vera Barić	Ivica Antolčić	1988.	1
269	Filipini iza ugla	Tito Bilopavlović	/	Vera Barić	Ninoslav Kunc	1988.	3
270	Divlji konj	Božidar Prosenjak	/	Vera Barić	Ivan Švertasek	1989.	4
271	Na zlatnom tragu	Đorđe Ličina	/	Vera Barić	Radovan Devlić	1989.	1
272	Nikica	Jean Jacques Sempé i René Goscinny	Ivan i Daniel Kušan (s francuskog)	Vera Barić	Jean Jacques Sempé	1989.	1
273	Donatela	Mladen Kušec	/	Vera Barić		1989.	1
274	Klinci mandolinci	Josip Ivanković	/	Vera Barić	Ninoslav Kunc	1989.	1
275	Tisuću i jedna noć	prepričala Ana Kulušić	/	Vera Barić	Ljerka Žingerlin	1989.	1
276	Ridokosa primadona	Nada Iveljić	/	Vera Barić	Mirjana Zajec Vulić	1989.	1
277	Duh u močvari	Anto Gardaš	/	Vera Barić	Vladimir Džanko	1989.	2
278	Zarobljenik šumske kuće	Andelka Martić	/	Vera Barić	Ratko Janjić Jobo	1989.	2
279	Nepoznata priča	Damir Miloš	/	Vera Barić	Ivica Capan	1989.	1
280	Timpetill (grad bez roditelja)	Henry Winterfeld	Giga Gračan (s njemačkog)	Vera Barić	Richard Kennedy	1990.	1

281	Ljeto na koljenima	Jadranko Bitenc	/	Vera Barić	Joško Marušić	1990.	1
282	More pod sjevernom zvijezdom	Palma Katalinić	/	Vera Barić	Mirjana Mlinarić	1990.	1
283	Glava u torbi	Ićan Ramljak	/	Vera Barić	Ivica Šiško	1990.	1
284	Trešnjevačke trešnje	Mario Šarić	/	Vera Barić	Marija Pokrivka	1990.	1
285	Talijanske bajke	sakupio i prepričao Italo Calvino	Karmen Milačić (s talijanskog)	Vera Barić	Kristina Antolić	1990.	1
286	Idi pa vidi	Stanislav Femenić	/	Vera Barić	Ante Zaninović	1990.	1
287	Smijeh nije grijeh	Ratko Zvrko	/	Vera Barić	Krešimir Haluga (likovna oprema i grafičko oblikovanje)	1990.	1
288	Bijeli svijet	Jozo Vrkić	/	Vera Barić	Matko Trebotić	1990.	1
289	Srce od licitara	Ivana Brlić-Mažuranić	/	izabrao i priredio Dubravko Horvatić	Miroslav Šutej	1990.	1
290	Konrad ili dijete iz limenke	Christine Nöstlinger	Bosiljka Brlečić (s njemačkog)	Vera Barić	Frantz Wittkamp	1990.	1
291	Pustolovine Toma Sawyera	Mark Twain	Ivan Kušan (s engleskog)	Vera Barić	Branko Vujanović	1990.	1
292	Mary Poppins	Pamela Lyndon Travers	Nada Šoljan (s engleskog)	Vera Barić	Mary Shepard	1990.	1
	Smogovci	Hrvoje Hitrec		Vera Barić			

	Kraljević i prosjak	Mark Twain		Vera Barić			
293-296	Anka Brazilijanka	Mato Lovrak		Vera Barić		1975.	
	Bajka o glinenoj ptici	Grigor Vitez		Vera Barić		1978.	
	Prijatelji	Mato Lovrak		Vera Barić		1979.	
	Ima jedan razred	Stjepan Jakševac		Vera Barić		1981.	
297 (300)	O mamama sve najbolje	Sanja Pilić	/	Vera Barić	Ninoslav Kunc	1990.	2
298	Dimnjačar briše kući nos	Dubravko Detoni	/	Vera Barić	Borivoj Dovniković	1990.	1
299	Brundalica	Ivan Boždar	/	Vera Barić	Joško Marušić	1991.	1
300	Zov divljine	Jack London	Josip Tabak (s engleskog)	Vera Barić	Mirko Stojić	1991.	1
301	Ljubav za početnike	Zvonimir Balog	/	Vera Barić	Ninoslav Kunc	1991.	1
302 (Eko)	Novele iz životinjskoga svijeta	Miroslav Hirtz	/	priredio Jozo Vrkić	Aleksandar Žiljak (naslovnica)	1991.	1
303	Noso Rog: pripovijesti iz prapovijesti	izabrala Ljerka Car Matutinović	Ljerka Car Matutinović (s talijanskog)	Vera Barić	Flaminia Siciliano	1991.	1
304 (Ratna)	Ubili su mi kuću	Mladen Kušec	/	Vera Barić	dječji radovi	1991.	1
305 (Ratna)	Moj tata spava s anđelima	Stjepan Tomaš	/	Vera Barić		1992.	1

306 (Ratna)	Bijeg u košari	Maja Gluščević	/	Vera Barić	Joško Marušić	1992.	1
307 (Ratna)	Strah me, mama	Nikola Pulić	/	Vera Barić	Antun Babić	1992.	1
308	Pripovijest o doktoru Dolittleu	Hugh Lofting	Ivo Hergešić (s engleskog)	Vera Barić	Hugh Lofting	1993.	1
309	Dječak i limena truba	Ivo Balentović	/	Vera Barić	Aleksandar Marks	1993.	1
310	Operacija „Stonoga“	Joža Horvat	/	Vera Barić	Miroslav Zubović (ilustracije); Ninoslav Kunc (likovni urednik)	1993.	1
311	Tajna Gornjega grada	Tihomir Horvat	/	Vera Barić	Oto Reisinger	1993.	1
312	Pusa od krampusa	Zvonimir Balog	/	Vera Barić	Zvonimir Balog	1993.	1
313	Pčelica Maja i njezine pustolovine	Waldemar Bonsels	Vesna Grbin (s njemačkog)	Vera Barić	Pika Vončina	1993.	1
314 (Eko)	Čvrsto drži joystick	Josip Crvenić	/	Vera Barić	Joško Marušić	1994.	1
315 (Eko)	Klopka za medvjedića	Maja Gluščević	/	Vera Barić	Boris Kolar	1994.	1
316	Kako je tata osvojio mamu/ Halo, ljubavi	Miro Gavran	/	Vera Barić	Goran Sudžuka	1994.	1
317 (Eko)	Nemam vremena	Sanja Pilić	/	Vera Barić	Ninoslav Kunc	1994.	1
318	Marijana u ruži vjetrova	Sunčana Škrinjarić	/	Dubravko Jelačić Bužimski	Vladimir Herceg (ilustracije);	1995.	1

					Alfred Pal (likovni urednik)		
--	--	--	--	--	---------------------------------	--	--

Razlike u kasnijim izdanjima biblioteke *Vjeverica*

		Razlike u kasnijim izdanjima		
Broj sveska	Naslov sveska	Izdanja	Razlike	Napomene
1	Dječak sa dva imena	2. 3. - 8.	ilus. Slavko Barlović ilus. Josip Vaništa	1. – 92.; urednik Grigor Vitez
2	Pirgo	10. – 20.	ilus. Branko Vujanović	
5	Voloda Uljanov	2.	<i>Voloda Uljanov: Lenjinovo djetinjstvo</i> prev. Stanka Pavuna ilus. Branko Vujanović (linorezi)	1975.
15	Kekec nad samotnim ponorom	2. – 6.	ilus. Ordan Petlevski	prilog: note „Kekečeve pjesme“
16	Bajke	2. – 5.	ilus. Diana Kosec-Bourek	
17	Devetorica hrabrih	4. – 7.	ilus. Danica Rusjan	2. izdanje je bez ilustracija; naslovnica Ismet Voljevica, na koricama natpis: „Biblioteka Vjeverica“
20	Tata, ti si lud	4. – 6.	ilus. Nedeljko Dragić (1. – 3. izdanje bez ilustracija)	
21	Mama, volim te	4. – 6.	ilus. Nedeljko Dragić (1. – 3. izdanje bez ilustracija)	
23	Bajke	2. – 16.	ilus. Ferdo Kulmer	

27	Modri prozori	6. – 11.	ilus. Boris Dogan	donosi popis „Jeste li već nabavili ostale knjige iz biblioteke Vjeverica?“ s cijenama i najavu budućih naslova naslovljenu „U pripremi“
28	Kekec na vučjem tragu	2. - 7.	prev. sa slovenskog Ruža Lucija Petelinova	
30	Alica u zemlji čudesa	2. – 12.	ilus. Tomo Gusić; naslovnica Rudolf Sablić	platneni hrbat; 1964. dva izdanja, od toga jedno na ćirilici (prijevod na srpski jezik), koje se prešutno broji kao 2. izdanje (ne postoji 2. latinično izdanje)
31	Kurir sa Psunja	2. – 4.	ilus. Ferdo Kulmer	
34	Kad bi drveće hodalo	3. – 11.	ilus. Đuro Seder	
35	Tonček i Točkica	1. 2. – 5. 6. – 7.	bez ilustracija ilus. Tomislav Hruškovec ilus. Branka Četković	
36	Priče iz davnine	7. – 18. 19.	ilus. Danica Rusjan ilus. Ninoslav Kunc	
37	Čipolino	2. – 4.	ilus. Edita Bukša	
38	Dječak i šuma	2. 3.	ilus. Slavko Šohaj ilus. Zdenka Vujanović	
40	Čudnovate zgode šegrta Hlapića	5. – 16. 17.	ilus. Josip Vaništa ilus. Ninoslav Kunc	5. izdanje iz 1970. donosi 4 table u boji (1/1, J. Vaništa)
41	Razmo u skitnji	2.	ilus. Maria Duga	
42	Tiki traži neznanca	2. – 4.	ilus. Ferdinand Kulmer	
43	Putovanje plave strijele	2.	prev. Ljerka Car Matutinović ilus. Magda Dulčić	2. izmijenjeno izdanje

44	Zaleni otok			Ivo Šebalj potpisan kao ilustrator, ali ilustracija nema
45	Žuna na telefonu	2. i 3.	ilus. Zdenka Pozaić	
49	Bambi	2. – 14.	naslovnica Zdenka Pozaić ilus. Slavko Barlović	
50	Priče	2. i 3.	ilus. Gita Rosenzweig	
51	Bajke	2.	ilus. Gita Rosenzweig	
58	Ciciban i druge pjesme za djecu	2. – 10.	ilus. Nives Kavurić Kurtović	
60	Vlak u snijegu	6. – 19.	ilus. Josip Vaništa	izdanja iz 1969. i 1971. sadrže 4 stranice u boji (1/1, J. Vaništa)
69	Pinokio	9. – 13.	ilus. Branka Četković	
75	Crna braća/ Učiteljica Breda	2. i 3.	ilus. Vlado Veić Sukreški	
79	Zlatni ključić			po motivima Collodijeva <i>Pinocchia</i>
89	Domaća zadaća	2. – 4.	ilus. Vjera Lalin	
93	Djeco, laku noć			93. – 222., 224., 226., 227., 230. i 267.; urednica Ana Kulušić; nestaje redni broj s hrpta
118	Ništa bez Božene			za 1. izdanje stoji da je objavljeno pod naslovom Zagonetni stroj profesora Kružića, no to je izdanje Epohe i nije u Vjeverici
122	Planeta ispunjenih želja			naziv izvornika: <i>Gli alberi di Natale</i> (Božićna drvca)

155a	Anka Brazilijanka/ Francek drugi hrabri			ispušteno s popisa
185a	Bajka o glinenoj ptici			ispušteno s popisa
185b	Prijatelji			ispušteno s popisa
210a	Ima jedan razred			ispušteno s popisa; dodatci: note za pjesme i tumač kajkavskih riječi
223	Waitapu	3. i 4.	ilus. Branka Četković	223., 225., 228., 229., 231. – 317.: urednica Vera Barić
224	Veliki zavodnik			pojavljuju se 2 recenzenta
253	Knjiga o džungli			objavljeno u dvama dijelovima
264	Petko ili divlji Život			2. izdanje objavljeno u Eko vjeverici; u 2. izdanju kao ilustrator potpisan Mirko Stojić, ali su ilustracije jednake kao u 1. izdanju
267	Petar Pan			ispušteno s popisa 1980., ubačeno 1989.
273	Donatela			ilustrirano fotografijama mještana Valuna s Cresa
289	Dimnjačar briše kući nos			ilustracije u boji; pogovor „Pjesme i priče Ivane Brlić-Mažuranić“ (priredio Dubravko Horvatić)
	Smogovci			na popisu, ali nije objavljeno
	Kraljević i prosjak			na popisu, ali nije objavljeno

293 - 296	Anka Brazilijanka			4 naslova ispuštena s popisa
	Bajka o glinenoj ptici			
	Prijatelji			
	Ima jedan razred			
302	Novele iz životinjskoga svijeta			ilustracije iz izvornoga izdanja (1927.)
305	Moj tata spava s anđelima			ilustrirano fotografijama ratnog Osijeka
318	Marijana u ruži vjetrova			318.; urednik Dubravko Jelačić Bužimski

Literatura

1. Batinić, Štefka (2016) Izložba Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali, Libri & Liberi, 5 (1) : 297-306
2. Crnković, M. – Težak, D. (2002) Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955. godine, Znanje, Zagreb
3. Crnković, M. (1990) Dječja književnost, Školska knjiga, Zagreb
4. Diklić, Z., Težak, D., Zalar, I. (1996) Primjeri iz dječje književnosti, DiVič, Zagreb
5. Genette, G. (2001) Paratext: thresholds of interpretation, Cambridge University press
6. Hameršak, M. i Zima, D. (2015) Uvod u dječju književnost, Leykam international d.o.o., Zagreb
7. Jelušić, S. (2012) Ogleđi o nakladništvu, Naklada Ljevak, Zagreb
8. Jozak, Kristina (2016) Paratekst i uredničke intervencije u dječjoj književnosti: primjer biblioteke Vjeverica, Zagreb, diplomski rad
9. Kukić Rukavina, Ivana (2015) Nakladnički nizovi Grigora Viteza za djecu i mladež, Zagreb, doktorski rad
10. Radošević, V. (2016) Bibliografija biblioteke Vjeverice, Libri & Liberi, 5 (1): 194-236
11. Radošević, V. (2016) Povijest Vjeverice, Libri & Liberi, 5 (1): 95-116
12. Stahuljak, V. (1974) Kućica sa crvenim šeširo, Mladost, Zagreb

Internetske stranice

1. Nakladništvo, Hrvatska enciklopedije
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42840>
2. Cenzura, Hrvatska enciklopedija
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11246>
3. Penić, G. (2010) U Kuglijevoj knjižari uskoro ćete kupovati Zarinu odjeću, Jutarnji list
<http://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/u-kuglijevoj-knjizari-uskoro-cete-kupovati-zarinu-odjecu/1888887/>
4. Knjižnice grada Zagreb, katalog
<http://katalog.kgz.hr/pages/search.aspx?¤tPage=1&searchById=-1>
5. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
<http://www.nsk.hr>

6. Zvonimir Balog, biografija

<https://www.biografija.com/zvonimir-balog/>

7. Paulina Arbutina, "Pirga" su zabranili isti oni koji su ga hvalili, intervju s Anđelkom Martić iz 2010. godine

<http://arhiva.portalnovosti.com/2010/05/pirga-su-zabranili-isti-oni-koji-su-ga-hvalili/>

Radi dodatne provjere ispravnosti poveznica, posljednji put im je pristupljeno 20. kolovoza 2017.

Izvori slika

Radošević, V. (2016) Povijest Vjeverice, Libri & Liberi, 5 (1): 95-116; slike br. 1.,2.,4.,5.

Privatna zbirka; slika br. 3